

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát túttat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ ípboó caandih ã naáwát túttuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, ãih ángeldih ãt wahap be, ãihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jũdhna caá, páant ã yapat pínah.

² Weém nihat wã enatji, jwĩ íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwũub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jũdhũchah, det nin núodih ennit, bita ĩ en naáwáchah joinítbut, wã naáwátdih túi jepahnit, túi wēinit ĩ jũmbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jũmni siete tútchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jũmat pínah niijná. Caán jon jãtjeh jũmni, bũubut jũmni, túttimah, ã jwũub jũóhbiipna caá.* Caán ã chũũdup pebh Túini Espíritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.*

⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jũmat pínah niijná. Dios ded pah ã jũmatdih, cãacwãdih ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* ã wũnat túttimah, waóh boo pud jũóhni ã

* 1:4 Ex 3.14 * 1:4 Is 11.2; Ap 4.5 * 1:5 Is 55.4

jwúub wuncan niít, páant m̄ntih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ĩ chah Maáh caá.* Jwiít dih oina, áih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chājat déejidih át yohop tajĩ.

⁶ Pánih yohnit, jwiít dih áihwā chājna, caandih úubh̄nit, wēi naóh̄nit pínahdihbut át chājap wut jĩ, ā lípdih jwĩ teo wāhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wēpni, nihat jwĩ Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwĩ niij wēi naóh̄ jĩh. Páant tií ā jum̄ nah.

⁷ ¡Jāaj! Cristo mah tólih̄jĩh ā jwúub dei jūóh̄bipna caá.* Páant ā jwúub dei jūúwúchah, nihat cāacwā ĩ enbipna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwāagnitjibut ĩ enbipna caá. Ā jwúub dei jūúwúchah, nihat nin baác dih moón ĩ yéej chājatjidih jéih̄nit, búdí ĩ jūib̄ipna caá.* Páant ā yapbipna caá. Páant tií ā jum̄ nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wēpni, nin pah ā niijná caá: “Weém biíh̄mah jumni caá. Nihat wā chājn̄dih Maáh jumna, caandih wā jwúub yohat túttimah páantjeh wā jum̄bipna caá. Jon jātih wāát jum̄p jĩ. B̄ubut wā jumna caá. Túttimah, wā jwúub jūóh̄bipna caá”, ā niijná caá.*

Jesucristodih Juan ā enat

⁹ Weém, Juan, Jesúih̄ jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúih̄ táini doonádih wā naawát jíib yeejép wā yapna

---

* **1:5** Hch 26.23; Col 1.18 * **1:5** Sal 89.27 * **1:6** Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6 * **1:7** Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17 * **1:7** Zac 12.10; Jn 19.34,37 * **1:8** Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

caá. Ñi cádahcat pah, weemdíhbat ĩ yéej chājachah yuhna, Jesús ā teo wáacatjĩh caandĩh wā cádahcan caá. Caán Jesús jwiit nihat jwĩ Maáh ā jumna caá. Dios naáwát dih Jesucristo ā naóh yapaatjidih wā bohéat jíib Patmos wūt jumni quewaboó ĩ yohni wā jumna caá.

¹⁰ Ninjĩh jumna, biíc chooát yeó jáapdih Túini Espíritu ā wēpat weemdĩh búdí ā jumuchah, ũoni pah wā jumap be. Páant oo júmat panihatdih wā enat pónih, wā tãahmant Jesucristo wēpép āi wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo āi yáanap be.

¹¹ Nin pah weemdĩh āi niijíp be: “**Buu ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daac péanit, Asia baácboó jumni siete tútchinadih moón wĩhwādih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondĩh yah buca ma daac wahaá**”, ā niijíp be.

¹² Páant ā niijíchah joinít, weemdĩh wéhenidih enat túut niijná, wā tac púud ñuhup be. Pánih tac púud ñuhnít, orojĩh ĩ chājniji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhanadih wā enep be.

¹³ Caan náhna cātĩh ñuhni cãac pah jígozni Jesucristodih wā enep be. Āih jícha páha biíc yoobó buug ñájni yégueh chóodih ā dwwúp be. Orojĩh ĩ chājniji tōpdih jōóh poómp yoób júi wái chéoni ā jumap be.*

¹⁴ Āih waó yoóc túi baabní ā jumap be. Āih quíibnabat tuu õopát tōpna pah ā iiguíp be.*

¹⁵ Āih jíchanabat túi itĩni quenalih naa pánih yeh

* **1:13** Dn 7.13; 10.5   * **1:14** Dn 7.9

iigní ã jumup be. ã wéheat bádí dóo yáaat pah ã yáanap be.*

16 ãih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwādh ã bíbohóp be. Íbat naá chénaabó jaco jumni eéep naadíh ã chāác tewep be. Yeó iigát pah ãih móot ã yeh iiguíp be.

17 Caandíh ennit, ãih jítcha pebh wanni pah wã buugúp be. Páant wã buugúchah ennit, caán ãih jéihyepmant bóo téihyajíh weemdíh teo jáhanit, nin pah ã niijíp be: “Ma úmca bojoó. Weém bííhmah jumni caá. Nihat wã chājnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá.*

18 Weém báadhniyeh caá. Wanni wāih jumup yah jí. Jwúb boo pud jóhni wã jwúb wuncan níit, páant muntih. Jwúb booni jumna, cāacwādhbut wã jéih jwúb boot túutna caá. Cāacwā iiguípna í bejat déedih weemjéh túi ubni caá.

19 Búutéh ma enatjidih ma daacá. Búu ded pah ã jumatdih, túttimah ded pah ã yapat pínahdhbut ma daacá.

20 Nin siete cúiwā wã jéihyepmant bóo téihyamant wã bíbohndih ma túi beh joicáh, búu meemdíh wã naóhbipna caá. Orojíh í chājniji siete jíí cáagat nah-najih í jíí cáagni páhanadhbut wã naóhbipna caá. Caán siete cúiwā siete tútchinadih moón wíihwā í maáta panihni í jumna caá. Queét wã naáwátdih naóh yapanit í jumna caá. Orojíh í chājniji siete jíí cáagat nah-najih í jíí cáagni páhana siete tútchinadih moón wíihwā í jumna caá. Queét wã naáwátdih

* 1:15 Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6 * 1:17 Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

joinít ĩ jumna caá”, Jesucristo ã niijíp be.

2

Éfeso tătchidih moón Jesúhwādh ã daác wahat tūtāt

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niij naáwáp be, páant muntih: “Éfeso tătchidih moón wíhwā, queédih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Wā jéihyepmant bóo téihyament siete cúiwādh bíbohni caá wā jumap. Orojīh ĩ chājniji siete jíi cáagat nahnajih ĩ jíi cáagni páhana cātíh jibni caá, ded pah ã iigát jumatdih jéihyat tūt niijná. Pánih chājna, yeéb wíhwādh en bejna caá wā chājap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wā niij naóhna caá:

² Nihat ñi chājatdih wā jéih beedána caá. Wíh táini doonádh bitadh ñi naáwádh, weemdíh ñi táijenah jói cádahcatdihbut wā táijéihna caá. Yeejép chājnitdih ñi iíatdihbut wā jéihna caá. “Jesúh táini doonádh naáwát náahna, jwiít ã wahnit caá”, bita ĩ niijíchah yuhna, queédih joinít, yee naóhnit ĩ jumatdih ñi jéihyep be.

³ Wíh táini doonádh ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tătchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodíh ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ñi cádahcan caá. Páant ñi chājachah ennit, yeebdíh wā wēina caá.

⁴ ‘Obohjeéhtih táinit ñi jumachah yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá. Weemdíh ñi jwíh táijiatdih pah bñ biíc yoobó ñi oican caá.

Ñi jwíih táí míc oyatji pahbat buu biíc yoobó ñi míc oican caá.

⁵ Pánihna, jwíih oina, ded pah ñi chājatjidih náhninit, ñi jwúub túut nuumá. Ñi yéej chājatdih náhni dahwanit, ñi cádaahaá. Pánih cádahnit, wíih táini doonádih jwíih jepahnit, ñi táí oyatji pah biíc yoobó ñi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chājatdih ñi cádahcah, ñíih jiiát panihni wā jwejnjidih waicanjeh jwúub dúuc wáyadih wā bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah wā níj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ñi jwíih oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yéejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi buudbípna caá.

⁶ Obohjeéhtih, weemdíh ñi táí oican yuhna, nindih ñi táí chājna caá: Nicolaítas wūt jamnit ñi yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút ñi yéej chājatdih wā en iiná caá.

⁷ ‘¡Det molít jamna, Túini Espíritu wíihwādh ã naáwáchah, ñi joyoó naáh! Det weemdíh táí jenah joí cádahcannitdih wā íip ã jumupboó jamni nah quehedih wā jeémát túutbipna caá.* Caan náh quehedih jeémpnitboó ñi jwúub wuncan niít’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúhwādh ã daác wahaat túutat

⁸ Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub níj naáwáp be: “Esmirna tútchidih moón wíihwā, queédih waóhndihbat nin pah ma níj daác wahaá:

---

* 2:7 Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2

‘Weém bííhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat tãttimah páantjeh wã jumbipna caá.* Wunni wãih jumap yuh jĩ. Jwúub boo pud jãóhni wã jwúub wuncan níit, páant muntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wã níj naóhna caá:

⁹ Wííhwã ñi jumat jíib, yeejép ñi yapatjidih wã jéihna caá. Moh yéejnit ñi jumatdíhbut wã jéihna caá. Pánih jumna yuhna, Dios ã wēpatdih bíbohnit, yeéb moh yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowã Diosdih jwĩ tái jepahna caá”, níijná yuhna, yeebdíh yeejép ĩ yee naáwátjidihbut wã jéihna caá. Queét Dioíhwã nihcan, nemépihwã caá.

¹⁰ Buu yeéb चाह yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bojoó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ã nemat tãutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah níijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép ĩ chãjachah, ĩ mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bojoó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wã pehbóó páantjeh wã jumat tãutbipna caá.

¹¹ ‘¡Det molít jumna, wííhwãdih Túini Espíritu ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh tái jenah joí cádahcannit ĩ wunat tãttimah, iiguírna bejcan, wã pehbóó páantjeh ĩ jumbipna caá’,* ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã níijíp be.

Pérgamo tãtchidih moón Jesúíhwãdih ã daác wahat tãttat

* **2:8** Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.17; 22.13   * **2:11** Ap 20.14; 21.8

12 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúb niij naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhmidihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém íbat naá chénaboó jaco jumni eéep naadih bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdih nin pah wā niij naóhna caá:

13 Yeéb ñi chājatdih, ñíh tútchidih moón í chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón í maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wūt jumni wíh doonádih táí naóhniidih í mao yohop be. Caandih páant í mao yohochah enna yuhna, weemdih ñi táí jenah joí cádahcap be.

14 ‘Obohjeéhtih, pánih táí jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdih ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wūt jumniiji ã bohéatdih í joiná caá. Jon jǎtih Balaam Balac wūt jumni maáhjidih nin pah át niij bohénap wat jǐ: “Judíowādih ma yéjeaat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi niijnít, ñi wǎhni jeémátidih queétdih ma jeémát tútú. Í weha mána nihcannitjǐh queétdih yeejép ma chājat tútú”, át niij bohénap wat jǐ. Jon jǎtih judíowā caandih joinít, í yéej chājatji pah biíc yoobó man tigaá bwa biquína ñijeéh jumnitbut í yéej chājna caá.*

15 Queét í chājat pah bita ñijeéh moón Nico-laítas wūt jumnit yeejép í chājat tútatboodíhbut í jepahna caá.

16 Páant ñi yéej chājatdih ñi cádahaá. Ñi

* 2:14 Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4

cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāác teoni íbat naajíh wā peéh chājbpina caá.

17 ‘¡Det molít jamna, Túini Espíritu wíhwādh ã naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh táí jenah joí cádahcannitdih jeámant jamni maná wūt jamni jeémátidih wā wūhbipna caá.* Baabní jeé naanádihbut queétdih wā wūhbipna caá. Caán jeé naanádih íih jáap wūt wā daácni ã jambipna caá.* Bitá caán wūtdih í jéihcan níit. Caán jeé naadíh ubnijeh áih wūtdih ã jéihbipna caá’, ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã níijp be.

Tiatira tútchidih moón Jesúhwādh ã daác wahat tútat

18 Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb níj naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíhwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém Dios wūh caá. Quíib tuu òopát tōpna panih iigní, jítcha táí itíni quenalih naa pánih yeh iigní wā jamna caá. Pánih jamna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá:

19 Ñi táí chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh bitadihbut ñi oyatdih wā táí jéihna caá. Weemdíh ñi táí jenah joyátidihbut wā jéihna caá. Bitadih ñi teo wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíh túat nuumnít, ñi táí jepahat chah buu ñi táí chājatdihbut wā jéihna caá.

* 2:17 Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50   * 2:17 Is 62.2; 65.15

20 ‘Obohjeéhtih, pánih túi chājnít jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wāt jumnih,* “Dios naáwát dih naóh yapanih caá”, niij yeenih mi jumachah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih biáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, ñi weha mána nihcannitjih wíihwádih yeejép mi chājat túutna caá. “Jwíih dios caá”, ñi niij wēi wāhni jeémát dih queétdih mi jeémát túutna caá.

21 Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatáp dih wā páñachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá.

22 Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubáp chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitdihbut wā tubáp chūúábipna caá. Ñi yeejép chājatdih túut nuumcán, queétdih chah wā peéh chāj bipna caá.

23 Mi naáwát dih ñi jepahat peéh, mi weh paníh nitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jumát dih nihát wíihwā ñi jéihbipna caá. Ded pah ñi jenah joyát dihbut wā túi jéihna caá.* Pánihna, det yéej chājnitdih ñi yéej chājat jíib wā peéh chāj bipna caá. Det túi chājnitboodíh ñi túi chājat jíibbut wā túi chāj bipna caá.*

24 ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó caánt yeejép wili mi bohéát dih ñi náahcap be. Satanás ā bohéát dihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeéboodíh chah wā jwúub wutcan níit.

25 Nindihjeh yeebdíh wā jwúub chājat túutbipna caá: Ñi pehbboó wā jwúub dei jai bíát

* 2:20 1R 16.31; 2R 9.22,30 * 2:23 Sal 7.9; Jer 17.10 * 2:23 Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27

pínahdih pǎinit, wā bohéatdih ñi cádahca bojoó.

²⁶⁻²⁷ Det yéejatdih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wā waadábipna caá. Wā íp weemdíh maáh ã waadáat pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pánih maáta jumna, ni-hat baácđih moonđih ñi wēp wutbipna caá, Dios ã weñat pínahdih ĩ túi chājat pínah niijná. ĩ jepahcah, búdí ñi peéh chājachah, queét ĩ buđáh bejbipna caá.*

²⁸ Yeebdíh baáb aáb jūwáchah jumni cúidih wūhñit, ñijeéh weémboó wā jummbipna caá.

²⁹ ‘ĭDet molít jumna, Túini Espíritu wíhwāđih ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’

ma niój daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

3

Sardis tútchidih moón Jesúhwāđih ã daác wahat tútat

¹ Páant niój naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niój naáwáp be: “Sardis tútchidih moón wíhwā, queétđih waóhñidihbut nin pah ma niój daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihat ã wēpatđih bíbohni caá. Siete cúiwāđihbut bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niój naóhna caá: Ñi chājatđih wā túi jéihna caá. Bitá yeebdíh nin pah ĩ niój jenah joyóp yah caá: “Queét Jesúh túini doonáđih túi jepahnit caá”, ĩ niój jenah joiná caá.

---

* **2:26-27** Sal 2.8-9

‘Obohjeéhtih, páant ì níj jenah joyóchah yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wənnit panihnit ñi jəmna caá.

² Pánih jəmna, ¡Ñi túi chāja chaáh! Ñi túi chājcat enna, Dios ã wēican caá. Jáanit panihnit, túi chājnit ñi jəmna.

³ Wā naáwát dih ñi jwíh joyátjidih ñi túi jwúb náhninaá. Pánih náhninit, wā weñat pínahdih ñi túi chājaá. Túut nəmniít, ñi yéj chājatdih cádahna, táiniboodíh ñi chājaá. Weém wā niijátji pah ñi chājcah, ñi náhnicah, nəmnií cáac nəmniídih ã jwibíát pah, yeebdíh peéh chājadih wā bejbipna caá.*

⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chājnit nihcan, quei wíhcanni yégueh dənónít panihnit ñi jəmna caá. Pánih jəmna, túi baabní yégueh dənónít, wājeéh ñi jibbipna caá.

⁵ Det wā naáwát dih cádahcannit, queét pah túi baabní yégueh dənónít ì jumbipna caá. Weemdíh jepahnitíh wātnadih wā bíbohni papélah tólihdih íih wātnadih daácna, wā jwúb wio yohcan niít.* Wājeéh páantjeh ì jumbipna caá. Wā íip ã enechah, ángelwābut ì enechah, “Nin wíh caá”, wā níj naóhbipna caá.*

⁶ ‘¡Det molít jəmna, wíhwādih Túini Espíritu ã naáwáchah, ì joyoó naáh!’
ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Filadelfia tútchidih moón Jesúhwādih ã daác wəhat tútat

* **3:3** Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15
69.28; Ap 20.12

* **3:5** Ex 32.32-33; Sal
* **3:5** Mt 10.32; Lc 12.8

7 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be: “Filadelfia tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhmidihbat nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yéejat wihcanni, táí yoobópdih naóhni wã jumna caá. Jon játih maáh Davidji cáacwãdih ã wútat pah weembát wã wútbipna caá. Pánih jumna, jęc panihnidih weém wã wãtachah, bitaboó í jéih nemcan niít. Wã nemechah, bita í jéih wãtcan niít.*

8 Nihat yeéb ñi chájatdih wã jéihna caá. Ñi pebh jęc panihnidih wã wãtat túttimah, bitaboó yeebdíh í jéih nemcan niít. Bainí táí jenah joiná yuhna, wã naáwátidih, weemdíhbat ñi cádahcap be.

9 ‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Satanáíhwã caá. “Jwiít judíowã, Dioíhwã caá”, niijná yuhna, wíihwã nihcan caá. Pánihna, queétdih ñi pebh bódiha caj yoh ñajat túttnit, “Yeebdíh Dios yoobópdih át oi tagaá”, wã niiját tútbipna caá.*

10 Wíih táini doonádih yeebdíh wã cádahcat tútuchah joinít, ñi táí jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jumnit nihat cáacwã yeejép í yapachah, yeebdíh wã wapbipna caá. Caán láa queétdih túbit yeejép yapat túttnit, ded pah í jummatdih wã jéihyabipna caá.

11 Ñi pebhna wã jwúub dei bejat pínah bah-nijeh ã jadhna caá. Pánihna, wíih táini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib buudcá bojoó. Pánih quíib buudcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi táí chájatji jíib pínahdih bitaboó í jéih dúuc wáican niít.

12 ‘Wíih táini doonádih cádahcannitdih wã íp

* 3:7 Is 22.22; Job 12.14

* 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

pehbboó wã jumat túutbipna caá. Jagáp nahna pah túi wêp ñuhnit panihnit jumna, ã pehbboó páantjeh ĩ jumbipna caá. ã pehbboó ĩ jumuchah, wã ípíh wútdih, ãih jáap tútchi wútdihbat queétdih wã daácipna caá, “Nin Dioíh caá”, ã niiját pínah niijná. ãih jáap tútchi Jáap Jerusalén wút jumni tútchi ã jumbipna caá. Caán tútchi Dios ã jumupmant ã dei jũóhbipna caá. Caán láa weembát jáap wút bíbohna, caán wútdihbat queétdih wã daácipna caá.*

¹³ ‘Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwãdih ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahaat tútat

¹⁴ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niij naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíhwã, queétdih waóhndihbat nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yeecanni, wã íp ded pah ã jumatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ã chãjatjidih Maáh wã jumna caá.*

¹⁵ Ded pah ñi jumatdih wã túi jéihna caá. Weemdíh jenah joinít jumna yahna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumup: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chãhnbát nihcan caá. Pánihni mahdih ñi wéicat pah, túi jenah joicá buagnít ñi jumuchah, weembát yeebdíh wã wéican caá.

* **3:12** Is 62.2; 65.15; Ap 21.2   * **3:14** Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

Weemdíh ñi táí jenah joyóchah nihna, chah āta táí tagaá. Ñi táí jenah joicáh, nump yeejép āta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá.

¹⁶ Pánihnit ñi jumuchah enna, bádí wã iiná caá. Yeejép mahdih wã éeg yohat pah yeéb weemdíh tac yoobjéh jepahnitdihbut wã yohbipna caá.

¹⁷ Nin pah ñi niúj jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bíí dée bíbohni caá. Dedé jadhdad wihcan caá”, ñi niúj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jumatdih ñi jéihcan caá.

¹⁸ Pánihnit ñi jumuchah ennit, nin pah yeebdíh wã niúj naóhna caá: Orodih ñi jíib chājat pah, ñi yéej chājatdih wã yohat pínahdih ñi uúbú. Yégueh wihcannit ñi tíicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chājatdih tíicat caá náahap. Pánihna, weemdíh jepahnit, táí baabní yégueh panihni wã túyatdih wã wāhuchah, ñi ubú. Túini yégueh dñonít í tíicat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbút ñi tíiccan níit. Quíib cohatdih ñi jíib chājat pah, wã teo wáacat pínahdih ñi uúbú, jéih ennit panihnit Diosdih táí jenah joyát túut niijná.

¹⁹ Nihat wã oinitdih wã túut numát túutna caá.* Pánihna, wã oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodíh yoobópdih ñi túut numá.

²⁰ Weemdíh ñi joyoó. Ñijeéh jumíhna, ñíih jēc nemni panihnidih ej ñuhna caá wã chājap. Páant wã ezechah joinít, ‘Ma waád jūúwú’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, bíicdih numah

* **3:19** Pr 3.12; He 12.6

jeémát pah ñijeéh wã jumbipna caá.

²¹ Wã boo pud júwát túttimah, wã ñip biíc dih weembát wã wutna caá. Pánihat pah yeebbát yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wã pebhboó wãjeéh biíc dih wã wutat tútbipna caá.*

²² ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíhwādh ã naáwáchah, ñ joyoó naáh!’
ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

4

Jeámant moón Diosdih bódhica caj yoh ñajnit, ñ weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jęc wātni panihnidih wã enep be. Póojat nah búdí ã yáaat pah bóo wã joyóchah, weemdíh jwíh wéheni ãi wéhenap be, páant muntih: “Ninna ma púh laáb júwá. Túttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih meemdíh wã jútbipna caá. Wã niiját pahjeh tigaá páant ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdíh búdí ã jumuchah, caanná wã púh laáb juibínap be. Caanná púh laáb juibína, Maáh chúdnidih wã enep be.

³ Túi duu jělep yeh iigní, jaih jělepni júdu tac yoób ã chúdup be.*

⁴ ã chúdup pebh veinticuatro maáta chúd púda bojnitdihbat wã enep be. Túi baabní yégueh chónadih duonít, maáta ñ duwát oro júdnadih ñ duwáp be.

* **3:21** Jn 16.33; Ap 5.5   * **4:3** Ez 1.26-28; 10.1

⁵ Wã jwíih enni ã chúudupmant úum náah jumni wedoát, énoh bíicdihbut páantjeh yáana ã chãjap be. Æ en boj chúudupdih siete jiiát dahna Túini Espiritu búdí ã wēpatdih júutni ã jumup be.*

⁶ Æ en chúudup pebh búdí muj pah jíghoni táí jēlepni ã jumup be.

Æ chúudup pebh chénena míic ángelwã yuhna, mácah jíghonit, nihat íih bácahna dawá quíibna jumnit í jumup be.*

⁷ Jwíih jumni jíó dūni pah ã jíghop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ã jíghop be. Caán túttimah, cãaquíh móot pah jumni ã jumup be. Caán túttimah, jiijní jao pah ã jíghop be.*

⁸ Queét chénena míic dawá quíibna jumnit, seis muj wãpanabut bíbohnit í jumup be. Íih muj wãpana chahmant, numantbut dawá quíibna ã jumup be.* Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna í chãjap be. Nin pah í niijp be:

“Túini, túini, túini, Dios jwí Maáh chah wēpni caá ã jumup.* Caán jon jãtíh átát jumup jí. Būubut ã jumna caá. Túttimah, ã jwúub jūóhbirna caá”, í niijp be.

⁹ Páant níj wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná í chãjap be.

¹⁰ Páant í weñat pah mūntíh, veinticuatro maátabut Maáh ã chúudup pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih í weñep be. Pánih wēina, í maáta jumna dūwát júdunadih

* **4:5** Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18 * **4:6** Ez 1.22 * **4:7** Ez 1.5-10; 10.14 * **4:8** Ez 1.18; 10.12 * **4:8** Is 6.2-3

ã chũudup pebh ĩ cádah jwejep be. Pánih cádah jwejnít, nín pah ĩ niijíp be:

¹¹ “Meemdíh búdí jwĩ wěini caá. Jwĩ Maáh chah wěpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihatdih chājni ma jumna caá. Pánihna, meemdíh búdí weñat caá náahap”, Diosdih ĩ niij wěi naáwáp be.

5

Daác pinni quiít, Oveja Wũũhbut

¹ Túttimah, jwũũb enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant chénaboó daác pinni quiít dih ã bíboh chũuduchah, wã enep be.* Siete láa wíidahatjĩh ã néeh teoni quiít ã jumup be.

² Wěpni ángeldihbut wã enechah, nín pah ã wěp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiít dih ã jéih watbipna caá”, ã niijíp be.

³ Páant ã niijíchah yuhna, caán quiít dih watni pínah, yéejat wihcannidih ĩ jéih bid jwícáp be. Japboó jumnit, nín baácboó jumnitbut, báadhnit, wannitbut caán quiít dih ĩ jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be.

⁴ Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ĩ bid jwícáh ennit, weém búdí wã juñáp be.

⁵ Páant wã juñáchah ennit, biíc veinticuatrojeéh jumni nín pah weemdíh ã niijíp be: “Ma jwícá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã jwimená poómpdih bóo caá. Caán chah wěpni jumna, “Jió dũũni”, ĩ niijní, maáh Davidji jwima ã jumna caá. Caandíh eníhcannitdih yap yohni

* **5:1** Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

ɟumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã ɟumna caá”, ã niijíp be.*

⁶ Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chúudup pebh Oveja Wũúhdih wã enep be. Chénena míc dawá quíibna ɟumnit, veinticuatro maátabut ï cãtíh ã ñũhup be. Caán ï maoniji pah ã jíghop be. Siete mona ɟumni, siete quíibnabut ã ɟumup be. ãih siete mona wẽpat búdí bíbohni ã ɟumatdih júutna ã chãjap be. ãih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáátdih júutna ã chãjap be.*

⁷ Caán Oveja Wũúh Maáh pebh ɟuibínit, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant ã bíbohni quiít dih ã ubup be.

⁸ Páant ã ubuchah ennit, chénena míc dawá quíibna ɟumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wũúh pebh bódicta caj yoh ñajnit, caandíh ï weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ï niijnídih bíbohni, oro pamapnadihbut ï bíbohup be. Caán oro pamapna díútdih túi chej ɟumni cáwat pínah ã ɟumup be. Caán túi chej ɟumni cáwat pínah Dioíhwã caandíh ï úbát panihni ã ɟumup be.*

⁹ Pánih Oveja Wũúhdih wẽina, nin jáap ewatjĩh ï níj ewep be:*

“Meém ï mao yohniji ɟumna, míh meépjĩh cãacwã ï yéejatdih ma yoh wũhup be, Diosjeéh ï túi ɟumat pínah niijná. Nihat cãacwã poómp ɟumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baác dih moón meemdíh jepahnitdihjeh

* 5:5 Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21 * 5:6 Is 53.7; Zac 4.10

* 5:8 Sal 141.2; Ap 8.3 * 5:9 Sal 33.3; 98.1; Is 42.10

míh meépdih yohnit, ï yéejatdih ma yohop be.

10 Dioíhwã ï jumát pínah, caandíh wēi wúbh wāhñit pínahbut niijná, queétdih ñíonit, nihat baácdih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chājni jumna, con ã daácni quiítdih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ï niijíp be.

11 Páant ï niij eo péanachah, jwáub enna, dawá yoobát ángelwã ï ewatdih wã joyóp be, páant mantih. Maáh cháudnidih, chénena míc dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadibut ángelwã ï táí júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwã tabit ï wēp ewechah, wã joyóp be.*

12 Nin pah queét ï niij wēi ewep be:
 “Meém Oveja Wúuh, ï mao yohniji nihat cáacwādh wātñi, nihatdih jéih beedáni, chah wēpni caá. Cáacwã ï yéejat jíib ï mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwí wēina caá. ‘Chah táini caá’, meemdíh niij weñat caá náahap”, ï niijíp be.*

13 Túttimah, bitabut ï wēi ewechah, wã joyóp be. Nihat Dios ã chājnitji japmant moón, nin baácdih moón, búdí majdih moonbát, báadhñit, wāñnitbut, nihat biícdih nin pah ï niij wēi ewep be:

“Meém jwí Maáhdih, Oveja Wúuhdihbut yeéb chénewādh jwí táí wēi eona caá. ‘Táinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwí niijná caá. Yeebdíh páantjeh niij wēi naáwát caá náahap”, ï niijíp be.

* 5:10 Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * 5:11 Dn 7.10 * 5:12 Jn 1.29; 1Co 5.7

14 Páant ì níj wěi ewechah joiná, queét chémena míc dawá quiíbna jəmñit “Páant tií, ì níj wěi ewe naáh”, ì niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bódicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wǎúhdihbut búdí ì weñep be.

6

Daác pinni quiít dih Oveja Wǎúh ã jwíh watat

1 Túttimah, caán daác pinni quiít dih Dios ã jwíh néeh tewatjidih Oveja Wǎúh ã watap be. Páant ã watat túttimah, biíc dawá quiíbna jəmñiboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jǎúwá”, ã níj ejep be.

2 Páant ã níj ejat túttimah, túi baabní cabalodih wǎ enep be.* Caán caballojih chǎudni ñǎupat tǎu bíbohndih maáta ì dǎwát júdudih Dios ã wǎhup be. Páant ã wǎhat túttimah, caánboó caandíh en jǎihnitdih míc mao yap yohodih ã bejep be.

Segundo ã néeh tewatjidih ã watat

3 Túttimah, Oveja Wǎúh biíh néeh tewatjidih ã jwǎub watap be, páant mǎntih. Páant ã watat túttimah, biíh dawá quiíbna jəmñi “Ma jǎúwá”, ã níj ejep be.

4 Páant ã níj ejat túttimah, biíh caballo túi dǎuni ã jǎúwúchah, wǎ enep be.* Caán dǎuni caballojih chǎudnidih nin baácdih moondíh míc mawat tútat pínah wǎpatdih, búdí íbat naadíhbut Dios ã wǎhup be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

5 Túttimah, chénedih wat péaniji biíhdih ã jwǎub watap be, páant mǎntih. Páant ã watachah, biíh

* 6:2 Zac 1.8; 6.3,6   * 6:4 Zac 1.8; 6.2

dawá quíibna jumni “Ma jũúwú”, ã niíj ejep be. Páant ã niíj ejat túttimah, biíh caballo einidih wã enep be.* Caán einijih chúudni chodat ĩ jengah enatdih ã bíbohob be.

⁶ Caandíh wã enechah, dawá quíibna jumnit cātíh chúudniboó nin pah ã niijíp be: “Nũgúp láa biíc yeó jáap ĩ tawat jíibjĩh biíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih ĩ jéih jíib chãjbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pahdih ĩ jéih jíib chãj bũujácan niít. Trigo, cebadabut bainí jíib jumni yũhna, búdí ã jíib jumbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát chãjat yíi, jiwá iguíh mac biícđih páantjeh ã jumna naáh”, ã niijíp be.

Cuarto ã néeh tawatjidih ã watat

⁷ Túttimah, biíc peihcannidih wat péaniji biíhdih ã jwũub watap be, páant mũntih. Páant ã watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma jũúwú”, ã niíj ejep be.

⁸ Páant ã niíj ejat túttimah, biíh caballo wũnnitíh bácah pah jígohnidih wã enep be. Caanjíh chúudni “Wũnat tútñi”, wũt jumni ã jumnap be. Caán túttimah jũóhni “Iguípna bejat tútñi”, ã wũt jumnap be. Pánihna, queétdih nin baácđih moondíh mao yohat wēpat pínahdih Dios ã wũhnap be. Míic mawat tútñit, nũgúpjĩh wũnat tútñit, jiadih moón nũñúpwãdih tac behanit, tái daocá bũgnítjeh cãacwãdih Dios ã mao yohat tútnap be.*

Quinto ã néeh tawatjidih ã watat

⁹ Túttimah, chénena míic ã néeh tawatjidih wat péaniji biíh biúhdih ã watap be, páant mũntih. Páant

* **6:5** Zac 6.2,6   * **6:8** Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21

ã watachah, Diosdih cáo wũh cáagat naa númp Jesúihwãdih ã maonit caolihjidih wã enep be. Dios naáwãtdih naóhna, “Weém Jesúih caá”, ã niijátji jíb queétdih ãt mawap tajĩ.

¹⁰ Diosdih nin pah queét ã niij ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbat wihcanni, ma niiját pah yoobópdi chãjni caá. ¿Nin baácdih moón jwiútdih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chãjbi?” ã niijíp be.

¹¹ Páant ã niijíchah joinít, Dios queétdih táí baabní yégueh chóodih wũhñit, nin pah ã niij jepahap be: “Ñi choo jwũhũú. Bitã ñi déewã panihñit Jesúihwã, ã mao yohñit pínah, yeéb túini doonãdih ñi naáwãtji pah queétbody bohé jwũhna caá ã chãjap. Yeebdih ã mawatji pah queétdihbat ã mao beedáát pínah ã jũdh jwũhna caá. Pãnihna, queétdih ã mawat pínah jãtih, bainí ñi choo jwũhũú”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Túttimah, biícjĩh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant mũntih. Caandih ã watachah, búdí baác méméat ã jumup be.* Pãnihichah, yeó ã dũpũáh bejep be.* Widhbat meép panihni ã dũũah bejep be.*

¹³ Máa cãca máa quehedih ã boloh yoh jéena bojat pah cúiwãbat ã yúug jéen bejep be.

¹⁴ Pãnihichah, jeábat ã bũudáh bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabat ã túut nũmúp be.*

---

* **6:12** Ap 11.13; 16.18   * **6:12** Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25   * **6:12** Jl 2.31   * **6:14** Is 34.4   * **6:14** Ap 16.20

15 Páant ã yapachah ennit, nin baác dih moón ã maáta jeé íit diít na ã jweí waadáp be. Soldadowã ã maáta, búdí bií dée bíboh nit, wēpnit, ni hat queédih teo wūh nit, teo wūh nit nihcannit but caanná míc ã jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cātíh ã jweyé p be.*

16 Pánih jweínít, jap bóo jeenádih, jee dáhnadih but nin pah ã niijíp be: “Jwiít dih ma jāh jūúwá.* Con Maáh chūdnidih, Oveja Wūúhdih but búdí jwī úmna caá. Pánih na, jwiít dih ma jāhaá, Oveja Wūúhdih jwī yap yohatji jíb ã peéh chājcat pínah niijná.

17 Caandíh yap yohnit dih ã peéh chājat pínah yeó jáap wāát jumna caá. Caán ã peéh chājat pínah dih ded pah jwī jéih jweicán niít”, ã niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwã ã wūt búúdh nit

1 Pánihat túttimah, chéna míc ángel wādih wã enep be. Queét ni hat pebhboó ã bejep be. Jwíh waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni biíh chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jūúwápboó bej, caán péni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, ã bejepmant jūóhni johlitnadih ã jāhap be. Pánih na, nin baácboó, búdí mājdi hbut johlit ã johcap be. Dedé biíc máa nahdih ã joh jāhacap be.*

2 Pánihat túttimah, biíh ángel yeó aáb jūúwáp mant ã jūúwáchah, wã jwúub enep be. Díos páantjeh jumniíh wūt áihwādih búúdhndih

* **6:15** Is 2.19,21   * **6:16** Os 10.8; Lc 23.30   * **6:17** Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2   * **7:1** Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5

jūóhna ã chãjap be. Pánih jūóhnit, bita chéne
míc bejnitboó, nin baácdih, búdí mǎjdihbut Dios ã
yéjeat túutnit pínah ángelwādh wēpép ã ejep be.

³ “Judh jwǎhna caá. Dioíhwādh ñih móot
jǎhndih ã wūtdih wǎ búudh jwǎhat túut caá.
Pánih wūt búudhdat pínah jǎtih nin baácdih, búdí
mǎjdih, máanadihbut ñi yéjea jwǎhca bojóó”, queét
chéne míc ángelwādh ã niíj ejep be.*

⁴ Pánihna, Dioíh wūtjǎh ñih móot jǎhdih búudh
nit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jǎimená ñ
jǎmna caá”, caán ángel ã niijíchah, wǎ joyóp be.

⁵ Doce mil Judá jǎimená jǎmnit ã wūt búudh
nit ñ jǎmǎp be. Bita doce mil Rubén jǎimená, bita doce
mil Gad jǎimená ã wūt búudh nit ñ jǎmǎp be.

⁶ Bita doce mil Aser jǎimená, bita doce mil Nef-
talí jǎimená, bita doce mil Manasés jǎimená ã wūt
búudh nit ñ jǎmǎp be.

⁷ Bita doce mil Simeón jǎimená, bita doce mil
Leví jǎimená, bita doce mil Isacar jǎimená ã wūt
búudh nit ñ jǎmǎp be.

⁸ Bita doce mil Zabulón jǎimená, bita doce mil
José jǎimená, bita doce mil Benjamín jǎimená ã
wūt búudh nit ñ jǎmǎp be. Páant moonjéh nih
hat ciento cuarenta y cuatro mil ã wūt búudh nit ñ
jǎmǎp be.

Dawá baabní yéqueh dǎonít

⁹ Pánihat túttimah, dawá cǎacwādh wǎ enep
be. Nihat baácdih moón, nih hat cǎacwā poómp
mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjǎh míc
wáac ñǎhndih wǎ enep be. Dawá cǎacwā, jenah
enna, buujáca naáh, Maáh ã chúudǎp, Oveja Wūáh

* 7:3 Ez 9.4,6

pehbüt ã ñuhup be. Túi baabní yégueh ðuonít, táam núonadihbüt ã bíbohop be.

¹⁰ Queét nihat nin pah ã níj wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiít dih túi ubnit caá”, ã níjíp be.

¹¹ Queét dawá ángelwā Maáh ã chúudupdih, veinticuatro maátadih, chémena míc dawá quíibna jumnitdihbut ã ñuh púuda bojop be. Pánih ñahnit, cāacwā ã wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandih queétbüt nin pah ã wēi naáwáp be:

¹² “Páant tigaá. Meém chah túini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjñh nihatdih chājni caá. Pánihni ma jumuchah, “Túina caá”, páantjeh níját caá náahap. Meemdih búdí jwí wēina caá”, ã níjíp be.

¹³ Túttimah, bíc maáh nin pah weemdih ã níj uúbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh ðuonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ãt jūóh?” ã níjíp be.

¹⁴ “Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandih wā níj jepahap be. “Nihat cāacwā tubit yeejép yap láa, Diosdih ã cádahcat jíib ã mao yohnitji caá.* Ñih yéguehdih ã chocat pah, Oveja Wūúh ãih meépdih yohna, ã yéejatdih ã yohnit ã jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ã ðuoná caá.*

¹⁵ “Pánih ðuonít jumna, Dios ã chúudup pebh yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut caandih páantjeh ã wēi naóhna caá. Dios ñjeéh jumna, queétdih ã wapbipna caá.

* **7:14** Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19   * **7:14** Jn 1.29; 1Jn 1.7

- 16 Chéneji n̄ugúp ĩ jwúb wuncan niít. Taca jootátbut ã jwúb wihcan niít. Yeó ã wihcah, tubit chāhat ã wihcan niít.*
- 17 Maáh pebh ñ̄hni Oveja Wūh owejawādh tui en daoní ã en dawát pah, queédih ã en daobípna caá.* Ovejawādh en daoní ã waawát pah, meo waócáhna queédih ã numah bejbipna caá, báadhdat tútni mahdih ĩ babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ĩ jūicán niít”,* weemdih ã niijíp be.

8

Seis ã néeh tewatjidih wat péaniti, péenidih ã watat

¹ Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã watachah, tac yoób hora dée wéheat laihsan, nihat ĩ yayáh bejep be.

² Túttimah, Dios pebh ñ̄hni siete ángelwādh wā enep be. Biíh queédih siete póojat nahnadh ã wūhap be.

³ Biíh ángelbut orojih ĩ chājni pamapdh bíbohni Diosdh cáo wūhna ĩ cáagat naa pébh ã juí ñ̄hap be.* Búdi chej jumni cáwat pínadh caandih ĩ wūhap be, nihat Dioíhwā ĩ wúbát bícdih widnit, Dios ã chúudup pebh jumni oro naajih ã cáo wūhat pínah niijná.*

---

* **7:16** Sal 121.6; Is 49.10   * **7:17** Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16

* **7:17** Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37   * **7:17** Is 25.8; Ap 21.4

* **8:3** Am 9.1   * **8:3** Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8

4 Páant ã cáo wũhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwã ĩ ʘúbat biícđih Dios pebh ã chao ñah bejep be.

5 Páant ã cáo wũhat túttimah, caán naadíh bóo tũũ tãóhđih caan pámapna náo yac péanit, baácboó ã pũoh jéena bojop be.* Páant ã pũoh jéenanachah, ʘũm náah jumni wedóát énoh biícđih tubit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be.*

6 Túttimah, queét siete ángelwã ĩ bíbohni póojat nahnadih póojat túut ĩ chãjap be.

Jwũh cuatro póojat nahna

7 Biíc ángel ã jwũh póoj waáwáchah, mah cámahni dahna, iigné tũũ tãóhna biícđih, meép wid jumni, baácboó ã yúug jéenep be. Páant ã yúug jéenechah, tacđih yoób dée bũwájeh baác ã iiguíp be. Tacđih yoób déejeh máa, ylípbut, ã iigáh bejep be.*

8 Caán túttimah, biíh ángel jwũh ã bíbohni nahđih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigné dah, jeámant bũúg jéen bejnit, búdí mũjna ã bũúg báahap be. Páant ã bũúg báahachah, búdí mũj tacđih yoób dée meépjuh ã túut nũũmúp be.*

9 Caán ã bũúg báahapboó búdí mũjđih moón quee-jwã ĩ wũnap be. Caánboó pahni dahwani jãajnábut ã daabáh bejep be.

10 Caán túttimah, biíh ángel jwũh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yũyú iigát pah bóo iigné cúí, jeámant bũúg jéen bejnit, biquí mũjna bũúg báahnit, meo waócáhnadihbut ã chũúúp be.*

* 8:5 Lv 16.12; Ez 10.2   * 8:5 Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18   * 8:7
Ex 9.23-25; Ez 38.22   * 8:8 Ex 7.17-21   * 8:10 Is 14.12

¹¹ Páant ã buúg báahachah, nihat ã chũúhni óoni mɔjna ã túut numúp be. Páant ã óonachah, dawá cãacwã caán mahdih babhna, ã wunup be. Caán cúí “Óoni”, ã wūt jumup be.*

¹² Biíc peihcannit ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwãbut tacdih yoób déejeh ã yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chénena míc hora pohba yeó ã chãhcap be. Cheibut chénena míc hora pohba widh, cúiwã ã yeh iigcáp be.*

¹³ Queét chénena míc ã póojat túttimah, jwáub enna, búdí jao jijnídih wã enep be. Caán ã níj ñaacáchah, wã joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wëpép ángelwã buu jwuh póojat túut caá ã chãjap. Páant ã póojochah, chah yeejép yoobát nin baác dih jumnit ã yapbipna caá”, ã níj ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

¹ Queét chénena míc ángelwã ã póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, cúí pah iigni ángel japmant ã buúg jéen jũwúchah, wã enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wãtat pínah niijná, Dios llavedih caandih ã wũhup be.

² Caanná dei juibínit, ã wãtachah, búdí tuu jeí ã bac jũwúp be. Caán jeí ñahna, yeodih, jeádihbut ã jãhachah, nihat ã dupúáh bejep be.*

---

* **8:11** Jer 9.15; 23.15   * **8:12** Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15   * **9:2** Gn 19.28

3 Caán jeí cãtíh jumnit díguipwã pah jígohnit baácboó ĩ bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohnit, cãacwãdih tuúbhna, búdí tubanit pínah ĩ jumup be.*

4 Páant cãacwãdih yeejép ĩ chãjachah yuhna, yíliphidih, máadih, biíh ĩ momnidihbut Dios ã yéjeaat túutcap be. Caán ã wüt búudhca naáhwãdihjeh ã yéjeaat túutup be.*

5 Pánih yéjeaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be.

6 Páant ĩ tuúbúchah, tubit tubanit, cãacwã ĩ wunat pínahdih búdí ĩ bidbipna caá. Páant ĩ bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niít.*

7 Queét díguipwã míc maonit pínah caballowã pah ĩ jígohop be. Maáta ĩ dũwát oro júdunadih ĩ dũwúp be. ĩih móot cãaquíh móotna pah ã jígohop be.*

8 ĩih yoócnabut yaádih waó yoóc pah bóo maátni ĩ dũwúp be. ĩih maobút jióih maoná pah ã jígohop be.*

9 ĩih tacadih ĩtah chóona ĩ dũwúp be, ĩih bácahdih jáhat pínah niijná. ĩih muj jwãpana ã yáaat, dawá caballowã pütúni chóonadih wáinit, míc mawadih bejna, ĩ ñawat pah ã yáanap be.*

10 ĩih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ĩ tuúbúchah, cãacwã búdí ĩ tubanap be.

11 Nump bóo tólihdih moón ĩ maáh ángel queét díguipwãdihbut wutni ã jumup be. Hebreo wéheatjĩh

---

* 9:3 Ex 10.12-15   * 9:4 Ez 9.4   * 9:6 Job 3.21; Jer 8.3   * 9:7 Jl 2.4   * 9:8 Jl 1.6   * 9:9 Jl 2.5

caán Abadón ã wūt jumap be. Griego wéheatjĩh Apolión ã wūt jumap be. Páant niijná, “Yéėja Beedáni”, niijná í chãjap be.

¹² Díguipwã cãacwãdih yeejép ĩ tubúp chũúát túttimah, ĩ jwĩh yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cãacwã yeejép ĩ jwáub yap-bipna caá, páant muntih.

Sexto pójat nah

¹³ Biícjĩh bóo téihya ángelwã ĩ pójat túttimah, biĩh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã pójop be. Páant ã pójochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cãtĩh, wéheat ã yáa bacap be.*

¹⁴ Pánih wéhena, caán pójoni ángeldih nin pah ã niij naáwáp be: “Éufrates wūt jumni muj jwějboó queét chénena míc chéonitji ángelwãdih ma wataá”, ã niijp be.

¹⁵ Páant ã niijíchah joinít, caán ángel queét chénena míc ã watat tútnitdih ã watap be, dawá cãacwãdih ĩ mawat pínah niijná. Queét ángelwã Dios ã chãjat tútni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh pãina ĩ chãjap be. Pánihna, ĩ pãini hora ã juyúchah, nihat cãacwãdih tac yoób déejeh mawat túnt caá ĩ chãjap.

¹⁶ ĩih soldadowãdih jenah ennit, “Dos cientos millones caballowãjih chũudnit soldadowã ĩ jumna caá”, ĩ niijíchah, wã joyóp be.

¹⁷ Caballowãdih, queétjih chũudnitdihbut wã enechah, nin pah ĩ jíghop be. Queétjih chũudnitĩh bácah jãhat ĩtah chóona, chod dũni, jeá jaihni, búo jumni chóona dũonítidih wã enep be. Caballowãĩh

---

* **9:13** Ex 30.1-3

waó, jíó waoná pah ã jíghop be. Íih jacmant tũũ iigát, ítah chej jum wíijni, tũũ jeí bíicdih ã bacap be.

¹⁸ Pánihna, caballowã jacmant bacnijĩh tacdih yoób dée cãacwãdih í mawap be.

¹⁹ Queét caballowã íih jacmant, íih pĩjmantbut cãacwãdih í mawap be. Íih pĩj mai pah jíghni jumna, caanjĩh cãacwãdih í chãacáp be.

²⁰ Obohjeéhtih, dawá í mao judhnitboó búdí yeejép í yapachah enna yũhna, í yéej chãjatdih í cádahcap be. Nemépdih í wěi cádahcap be. Orojĩh, platajĩh, bronze wút jumni ítahjĩh, jeejĩh, máajĩh í chãjnidih “Dios caá”, í níj jenah joyátdih í wěi cádahcap be. Caán í pãpni jéih encan, jéih joicán, jéih jibcanni ã jumuchah yũhna, caandih í wěi cádahcap be.*

²¹ Bíih í yéej chãjatdihbut í cádahcap be. Cãacwãdih í mawat, í weha máha nihcannitjĩh í yéej chãjat, í nũũmát, í jiwátdihbut í cádahcap be. Pánih cádahcan, í túut nũũmcáp be.*

10

Bainí papélah quiítbitdih ángel ã ñb jũũwát

¹ Túttimah, bíih wēpép ángel mah tólih diítna ñũhni japmant ã dei jũũwáchah, wã enep be. Āih wao cháh maí pahni júdu ã jumup be. Āih móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. Āih wiona máa iigní pah ã jíghop be.

² Bainí papélah quiítbih watni ã tewep be. Āih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chũi ñũh, wáyámant bóo nah jiaboó ã chũi ñũhup be.

* **9:20** Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23   * **9:21** Ex 8.15,19

³ Pánih ñuhnit, búdí um náah jumni ã wêp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ñuán puñat pah bóo jepahatdih wã joyóp be.

⁴ Páant ã jepahachah joinít, wã daác jwíhip yuh be. Obohjeéhtih, páant wã daacát túut chājachah, jeámant weemdih nin pah ái niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjidih ma daacca bojoó”, ã niijíp be.

⁵ Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chūi ñuhni ángel áih jéihyepmant bóo muj nahjīh ã júut ñahanap be.

⁶ Pánih júut ñahanit, nin pah ã niijíp be: “Dios ã enechah, túi yoobópdiwã wã naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chājni ã jumna caá. Japmant moondih, nin baácdih, nin baácdih moondihbut, búdí mujdih, búdí mujdih moondihbut chājni caá. Buh páant bóojeh tiguaá ã páñat.

⁷ Péeni ángel áih póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wã chājbipna caá’, Dios ã niijátji pah ã yapbipna caá. Jon jātih cáacwādiwã naóhcan yuhna, ã naáwátidih naóh yapanitboodih át túi naóh beedánap wut jī. Páant ã níj naáwátjidih buh jwuh ã chājbipna caá”, caán ángel ã niijíp be.*

⁸ Páant ã niiját túttimah, weemdih daacát túutcanniji ã jwuh naáwáp be, páant mantih. Nin pah ái niijíp be: “Búdí mujdih jiaboó chūi ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná jubínit, ã bíbohni papélah quítbitdih ma uhú”, ã niijíp be.

⁹ Páant ã niijíchah joiná, ã pebhna bejnit, caán quítbitdih wã uhúb be. Páant wã uhúbchah joinít,

* **10:7** Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7

nin pah weemdíh ã niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwíh jeéméchah, belo mac pah ã túi núum jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, ma wutat túttimah, nema bijat panihat meemdíh ã jũóhbirna caá”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caán quiítbitdih ubnit, wã jeémép be. Páant ã niijátji biíc yoobó, belo mac pah ã túi núum jwuhap be. Obohjeéhtih, wã jeémát túttimah, nema bijat panihat ã jũúwúp be.*

¹¹ Caandíh wã jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdíh ãi jwúub niijíp be, páant mantih: “Nihat baác dih moón, mácah wéhenit, ï maátabat, túttimah ded pah ï yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ã niijíp be.

11

Dios naáwát dih chénewã naóh yapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdih ángel weemdíh ã wúhup be. Caán doóbhdih ã wúhuchahjeh, nin pah Dios ãi niijíp be: “Wíh mũudíh ma jenah enbi jwuhú. Caán mũudíh juibí jenah ennit, weemdíh ï cáo wúhat naadíh, weemdíh wéinitdihbut ma jenah eneé.*

² Obohjeéhtih, caán mũú jóocmant bóo juúhdih ma jenah enca bojoó. Caán juúh judíowã nihcannitdih wúhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wíh tútchidih, caán tútchidih moondíhbut tubit yeejép ï chãjbipna caá.*

³ Wíh doonádih ï naóh yapaat pínah niijná, chénewã wíhwádih wã wahbipna caá. Páant wã

* **10:10** Ez 2.8-3.3

* **11:1** Ez 40.3; Zac 2.1-2

* **11:2** Dn 7.25;

12.7; Lc 21.24

wahachah, jüiná d̄wát chóonadih d̄onít, mil do-
scientos sesenta yeó jáapjeh ï naóhbiḡna caá”, ã
niijír be.

⁴ Queét naóh yapanit chéne olivo w̄t j̄mni
nahna panihnit, chéne jíí cáagat nahna panih-
nitb̄t ï j̄mna caá. Dios nihat Maáh pebh queét ï
ñ̄hna caá.*

⁵ Det queétdih en j̄ühnit ï yéej ch̄ájihichah, ïih jac-
mant bóo t̄u iigát panihatj̄h queétdih ï maobipna
caá.

⁶ Queét chénewã ï naóh yapaat pah bóo mah
ã b̄uḡcát pínah wēpat ï bíbohbiḡna caá.* M̄jdih
meép m̄jnajeh túut n̄umát pínah wēpatb̄t ï
bíbohbiḡna caá.* Nin baácdih moondíh j̄udhcabit
w̄natna ï w̄hat pínah wēpatdihb̄t ï bíbohbiḡna
caá. Pánihna, ï náahat pah bóo ï ch̄ájbiḡna caá.*

⁷ Páant ï naóh yapa péanachah, n̄mp bóo tólihboó
j̄mni Namo bac j̄úóhnit,* naóh yapanitj̄h míc
maonit, queétdih ã mao yohbiḡna caá.*

⁸ Páant ã mawat túttimah, Jesúsdiḡ ï péoh dodh
mao yohniji búdí tútchidiḡ bóo namáboó ïih
bácahnaji ã ñajbiḡna caá. Caán tútchidiḡ moón tabit
yeejépwã caá. Sodoma tútchidiḡ moón, Egipto
baácdih moonb̄t ï nihat pah ï j̄mna caá.*

⁹ Pánihna, biíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, biíh yeó
jáap tac yoób ïih bácahnaji ã ñajbiḡna caá. Páant bóí
yeó jáap ã ñajachah, nihat baácdih moón ï wēi enat
pínah niijná, ïih bácahnajidiḡ ï yohat túutcan niít.

* **11:4** Zac 4.3,11-14   * **11:6** 1R 17.1   * **11:6** Ex 7.17-19   * **11:6**
1S 4.8   * **11:7** Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8   * **11:7** Dn 7.21   * **11:8**
Is 1.9-10

10 Queét chénewã, cãacwãdih moh yéjanitji ï wɛnɛchah ennit, nihat baácdih moón búdí ï wēibipna caá. Pánih wēina, queét mícjeh bií déedih ï míic wūhbipna caá.

11 Ìih bácahnaji biíc peihcanni yeó jáap túi ñaj, biíh yeó jáap tac yoób Diosboó queétdih ã jwúub booabipna caá. Páant ï boo pud jǎúwúchah ennit, nihat cãacwã queétdih ï en wáhi bejbipna caá.*

12 Pánihat túttimah, jeámant wéheat búdí ã yáanachah, ï joibípna caá. Queét chénewãdih nin pah ã niijbípna caá: “Ninboó ñi púuh laáb jǎúwá”, ã niijbípna caá. Páant ã niijíchah joinít, queétdih jǎihnitji ï enechah, mah tólihjǐh ï púuh laab béjbipna caá.*

13 Páant ï púuh laab béjechah, baác búdí ã mémébiipna caá. Páant ã méménachah, caán tútchidih bóo dawá munná ã buugúchah, siete mil cãacwã ï wɛnbipna caá. Bitá wɛncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, ï niijbípna caá.*

14 Pánih yeejép yapna, chéneji cãacwã yeejép ï yapap be. Páant ï yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejép ï jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Péeni nahdih ã póojat

15 Túttimah, péeni ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant ï wēp wéhenachah, wã joyóp be. Nin pah íi niij wēi naáwáp be:

“Jwí íip Dios, ã wúuh Cristo biícdih nin baácdih moondih ï wutuchah, buu jwuh nihatdih ï

---

* 11:11 Ez 37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18

jepahat túutna caá. Dios ã maáh jummat ã buudcán niít”, ã niijíp be.*

16 Páant ã niijíchah joinít, Dios pebh chúudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandíh ã weñep be.

17 “Maá, meém caá chah wēpni. Jon jãtih meém matát jumap tajĩ. Buubut ma jumna caá. Buu jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wēpatjĩh ma jepahat túutbipna caá. Páant ma chãjachah ennit, ‘Túina caá’, meemdíh jwĩ niijná caá.

18 Nin baácdih moón meemdíh jepahcannitboó, ã ijip yuh jĩ. Páant ã jepahcatji jíib, buu meémboó queétdih búdí íjnit, peéh chãjat túut caá ma chãjap.* Wunnitjidih ma peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, míhwã ã túi chãjatji jíib, queétboodíh ma túi chãjbipna caá. Ma naáwãtdih naóh yapanitji bita míhwã biícdih majeéh jumnit, ã túi wēibipna caá. Maátadih, moh yéejnitdihbut míhwã ã jumuchah, ma túi chãjbipna caá.* Nin baácdih moondíh yéejanitdih buu yohat túut caá ma chãjap”, ã niijíp be.

19 Páant ã niiját túttimah, jeáboó jumni Dioíh muú jęc pãa lajnidih wã enep be. Pánih enna, caán muú díitna, Dios cáacwãdih teo wáacat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhat paihdihbut wã enep be. Caandíh wã enechah, búdí úum náah jumni wedóát énoh ã yáanachah, baác méméat biícdih, mah cámahni dahnabut ã joh buugúp be.*

* 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27 * 11:18 Sal 2.5; 110.5 * 11:18

Sal 115.13 * 11:19 Ap 8.5; 16.18-21

12

Yad wili, Maí Dũũnibũt

¹ Páant úũm náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih Dios jeáboó ã júũtũp be. Pánih júũtũni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumũchah, wã jwíih enep be. Míih yégueh yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt widhdih mi chũi ñũhũp be. Maáta ĩ dũwát júũũ dée, doce cáiwã jumni júũũdih mi dũwúp be.

² Caánt mi weép jáaana, tũbit mi ñaacáp be.*

³ Túttimah, jeáboó jwũũb ennit, búdí maí dũũnidih wã enep be. Caán siete waó jumni ã jumũp be. Waó jumat pah maáta ĩ dũwát júũũnadih ã dũwúp be. Diez mona jumni ã jumũp be.*

⁴ Āih pĩjĩh cáiwãdih tacdih yoób dée ã ũb pũi yoh jéenanap be. Pánihna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wũũhdih joó jeémát túũt niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.*

⁵ Páant ã páñachah, newé weépdih mi túũhũp be.* Caán wébít nihat baácđih moón ĩ maáh pínah ã jumũp be. Páant Maáh chah wẽpni ã jumũchah, cãacwã caandĩh ĩ jéih yap yohcan niít. Páant ã cãac jumũchahjeh, Dios ã pebhna caanbĩtdih ã ũb ñah bejep be.*

⁶ Páant mi wũũhdih ã ũb bejat túttimah, cãac wi-hcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumũchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántđih ã en dawáp be.

* 12:2 Mi 4.10   * 12:3 Dn 7.7   * 12:4 Dn 8.10   * 12:5 Is 66.7

* 12:5 Sal 2.9

7 Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ĩ míc mawachah, wã enep be. Miguel áih ángelwã biícđih jũóhñit, Maí Dũni áihwã biícđih ĩ jumapna míc mawadıh ĩ jubínap be.*

8 Pánih míc maonit, Miguelwãboó Maí Dũniwãđih yap yohnit, jeáboó ĩ jwúb jumát tútcap be.

9 Pánih yap yohna, caán Maí Dũni, nemépwã ĩ maáh, Satanás wüt jumnidih, áihwã biícđih nin baácna ã yohop be. Nihat baácđih moondih yeeni caá ã jumap.*

10 Túttimah, jeámant nin pah biíh ã wěp naáwáchah, wã joyóp be:

“Bũ jwuh jwĩ íp cáacwãđih ã túi ubna caá, bũca. Jwĩ íp ã wútatđih yap yohnit ĩ wihcan caá. Ā wahní Cristodihbut det yap yohnit ĩ wihcan caá. Nemépwã ĩ maáh jeáboó jumnijidih baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépwã ĩ maáh yeó jáap jumát pah, chei jumát pahbut jwĩ déewã panihñit Jesúhwãđih ‘Nit yeejépwã caá’, jwĩ ípđih níj naóh yacna ã chãj jwuhap jĩ.*

11 Queét Jesúhwã Oveja Wũh meépdih túi jenah joinít, nemépwã ĩ maáhdih ĩ yap yohop be. ‘Jesucristo wun wãhna, jwĩ yéejatđih ã yoh wũh jĩ’, níijnít, nemépwã ĩ maáhdih yap yohnit ĩ jumna caá. Páant túini doonáđih ĩ naáwát peéh, bita queéđih ĩ mawíhichah yũhna, Cristoíh doonáđih ĩ naóh cádahcap be.

---

* 12:7 Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9 * 12:9 Gn 3.1; Lc 10.18 * 12:10 Job 1.6-12; Zac 3.1

12 Nemépwã ĩ maáh baácboó yoh jéenani ã jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnitbut moh yéejnit ñi jumbipna caá. Pánihna, caandih peéh chãjat pínah tóah jãúwúchah jéihna, nemépwã ĩ maáh búdí ã íjna caá. Pánih íjnit, ñi pébhna juibína, yeebdih ã moh yéejabipna caá”, ái niijíp be.

13 Miguel caandih ã yohatdih jéihnit, Maí Dũni wébít índih ã ñũn béjep be.

14 Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawih muj jwãpa pah bóo ã wãhup be, cãac wihcapboó mi jiij jwei béjat pínah niijná. Caanná mi juibíat túttimah, bíic peihcanni jópchi túi beéd, bíih jópchi tac yoób Dios caántdih ã en daobípna caá, Maí Dũni caántdih ã yéejacat pínah niijná.*

15 Caanná mi bejehah, caántdih daabáat túut niijná, búdí muj pah bóo Maí Dũni ã éguep be.

16 Páant ã éguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ã dúuc bejep be, ã égniji mah caán íitboó ã nooj yác bejat pínah niijná.

17 Páant ã nooj yác bejehah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dũni búdí ã íjip be. Pánih íjnit, caántdih bũjácã, mi jũimená, Dios ã wũtatdih jepahnit, Jesúh túini doonádih jepahnitdih míic mawadih ã bejep be.

18 Pánihna, Maí Dũni búdí muj jwëejdih bóo óondih ã juibí ñũhup be.

13

---

* 12:14 Dn 7.25; 12.7

Búdí mɔ́jmant aáb jǎ́óhni Namó

¹ Páant caán óondih Maí Dɔ́nni ã jǎ́í ñɔ́hɔ́chah, caán búdí mɔ́jmant Namó jwɔ́h, pah jɔ́nít, ã aáb jǎ́wúchah, wã enep be.* Caán Namó queét chénewã Dios naáwátdih naóh yapanitjidih maonijeh mɔ́ntih ã jɔ́mɔ́p be. Caán siete waó jɔ́mni, diez mona jɔ́mni ã jɔ́mɔ́p be. Ñih mona jɔ́mat pah maáta í dɔ́wát júdnadidih ã dɔ́wúp be. Ñih waonádidibut wút daácni ã jɔ́mɔ́p be. Caán wútna “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ã níj daacátdih enna, Dios búdí ã íjna caá.*

² Caán Namó jíó daacá, wĕpĕp bejni, tac behni pah ã jɔ́mɔ́p be. Búdí jítdi jɔ́mni, búdí téih chóabut jɔ́mni, wĕpĕp ã jɔ́mɔ́p be. Ñih jac búdí jíó jac pah bóo ã jɔ́mɔ́p be.* Maí Dɔ́nniboó Namó ã wútat pínah wĕpatdidih ã wúhɔ́p be. Pánih wúhna, queét chénat pah nihat cǎacwádidih wútat túut níj, caandíh maáh ã waadánap be.

³ Caán Namodih mao yohíhna, bíic wao dáhdih í búh baacátji jwúub ñɔ́mni ã jɔ́mɔ́p be. Pánihna, caán ã jwúub ñɔ́mátjidih ennit, nihat cǎacwã en wúhi bejnit, Namó queétdih ã wútdi, í jepahap be. Nihat áihwã í jɔ́mɔ́p be.

⁴ Namó ã wútat wĕpat pínahdidih Maí Dɔ́nni ã wúhɔ́chah enna, cǎacwãboó bódiha caj yoh ñajnit, caandíh í weñep be. Namodidibut í weñep be. Pánih wĕina, nin pah Namodih í níj weñep be: “Bíih meém ma wĕpat panihni ã wihcan caá. Det meemdíh míic maona, í jéih yap yohcan níit”, í níjip be.

---

* 13:1 Dn 7.3   * 13:1 Ap 17.3-12   * 13:2 Dn 7.4-6

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih niijnit, Diosdih yeejép ĩ wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjeh maáh ã jumat túutap be.

⁶ Caán Namó Diosdih, ãih wãtdih, ã jumapdih, jeáboó jumnitdihbat yeejép ã wéhenap be.*

⁷ Dioíhwãdih míic maonit, queédih ã yap yohop be. Páant ã yap yohochah yuhna, Dios ã enah bojop be. Páant caandih Dios ã wutcah, ãta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwã poómp jumapah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondih Namó maáh ã jum jwuhap be.*

⁸ Nihat Diosdih jepahcannit míicjeh Namó pebh juibí bódicha caj yoh ñajnit, caandih ĩ weñep be. Dios nin baácdih ã chãjat pínah jãtíh, ãihwã pínah ĩ wãtnadih átát daacáp wut jĩ. Caán ã daácnitólíh Oveja Wúúh ĩ maoníh tólíh caá. Pánihna, caán tólíhdih ĩ wãtdih daácca naáhwã míicjeh Namodih ĩ weñep be.*

⁹ jDet molít jumna, ĩ joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat múbóo nemnit pínahdih ĩ nembipna caá. Det jwãag maonit pínahdihbat ĩ jwãag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwã yeejép yapna yuhna, caandih túi jenah joí cádahcat caá náahap.*

Baác díttmant jãóhni Namó

¹¹ Túttimah, biíh Namó baácmant ã bac júúwúchah, wã enep be. Oveja wúúh chéne jáap mona jãóhnbít pah jíghni úum náah ã wihcap yuh

* **13:6** Dn 7.8,25; 11.36   * **13:7** Dn 7.21   * **13:8** Sal 69.28; Ap 3.5

* **13:10** Jer 15.2; 43.11

be. Obohjeéhtih, ã wéheat úum náah jumni ã yáanap be.

¹² Pánihna, mujmamt jũóhni Namoboó, baácmant jũóhndih maáh ã waadánap be. Páant ã maáh waadániboó, nihat baácdih moondih mujmamt jũóhni Namó, búuh baácnijidih ã weñat túutap be.

¹³ Baácmant jũóhni Namó ã wēpatdih júatnit, búdí iigát déedih jeámant ã buúg jéen jũúwát túutap be, cáacwã caandih en wúhi bejnit, ï jepahat pínah niijná.

¹⁴ Mujmamt jũóhni ã wutuchah, baácmant jũóhniiboó ã wēpatjĩh cáacwãdih ã yeenap be. Pánih yeena, jwíh jumni pah jíghndih ã pãpat túutap be. Caán jwíh jumni íbat naajĩh ï búuh baác yohniji yuhna, ã jwúub boonap be. Páant ï chãjachah enna yuhna, Dios páantjeh ã enah boj jwuhap be.*

¹⁵ Baácmant jũóhni Namoboó mujmamt jũóhni pah jíghni ï pãpnijidih caolih ã jéyanachah, ã wéhenap be. Det caán pãpnidih ï wēicat enna, ã mao yohat túutap be. Diosboó caandih páantjeh ã chãj jwuhat túutap be.

¹⁶ Caán baácmant jũóhni Namó nihat cáacwãdih biquína ïih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih ïih móot juáhnadih ã daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bií dée bíbohni, moh yéejnit, teo wãhni, teo wãhcannidih, nihat biíc yoobó ã daacát túutap be.

¹⁷ Caán jwíh jumni Namó biquínadih ãih wãtdih, bitadih ãih número dih daácca naáhwãdih ã jíib chãjat túutap be.

¹⁸ Caán daacát dih túi jéihyat caá náahap. Dios ã

---

* **13:14** Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

teo wáacatjĩh jéihnit jamna, Namoih daacátdih ñi tui beh enbipna caá. Caán número newéih wūt ā jamna caá. Āih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wūúh, ā ñlonitbut

¹ Táltimah, jeáboó jamni Sión wūt jamni jeejĩh ñuhni Oveja Wūúhdih wā enep be. Ājeéh dawá, 144 mil cáacwā ĩ jamup be. Queét āih wūtdih, ā ípĩh wūtdihbut ĩh móot jamhndih daácnit ĩ jamup be.*

² Queétdih wā joyóchah, jeámant āi yáanap be. Búdí dóo ā yáaat pah, búdí énoh ā yáaat pahbut āi yáanap be. Árpas ĩ niijni bíitat dahna ā yáaat pahbut āi yáanap be.

³ Caanjĩh maáh ā chúudup pebh, chéna míc dawá quíibna jamnit ángelwā, veinticuatro maáta pehbub, queét 144 mil cáacwā ĩ ñuhup be. Caanjĩh ñuhnit, jáap ewatdih eona ĩ chājar be. Nin baácdih jamnitji yéejat yohnit, ā tui ubnit jamna, queétjeh caán jáap ewatdih ĩ jéihyep be.

⁴ Queét ĩ weha mána yaádh nihcannitjĩh yéej chājcannit jamna, Oveja Wūúhdihjeh tui péenit ĩ jamup be. Yeejépwājeéh jamnitjidih Diosboó āihwā pínah ā ubup be. Queétboó āihwā pínah, Oveja Wūúh pínahbut, tui jepahnit ĩ jamup be.*

⁵ Pánihna, yeecannitjeh jamna, yéejat wihcannit míc ĩ jamup be.*

Búic peihcannit ángelwā ĩ naóh jéenaat

* **14:1** Ez 9.4; Ap 7.3   * **14:4** Ex 23.19; Stg 1.18   * **14:5** Sof 3.13

6 Tálttimah, jeáboó yeó nump biíh ángel ã jijiíchah, wã enep be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwã poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moondíh naóhni ã jumup be.

7 Caán ángel wēp naóhna, nin pah ã niíj jéenanap be: “Diosđih ñi úumú. Bũ jwuh cáacwãđih peéh chãjat túut caá ã chãjap. Pánihna, caandíh ñi wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baácboó jumnidihbut chãjni caá. Pánih wēpni ã jumuchah jéihna, caandíh bódicha caj yoh ñajnit, ñi weñeé”, ã niijíp be.

8 Páant ã niiját tálttimah, biíh ángel jwuh nin pah ã niíj jéenanap be: “¡Ñi joyoó! Babilonia wãt jumni búdí táťchidih moón wēpniť ĩ jumuchah yuhna, queéđih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit nihat bitadıh ĩ yéj chãjat túutup be. Máihnit, bitadıh ĩ wuhuchah, queéťbut biíc yoobó tubit yeejép ĩ chãjap be. Pánih chãjna, ‘Dios caá’, ĩ niíj pãpnidih ĩ weñechah, queéťbut ĩ en yacap be”, ã niijíp be.

9-10 Queét chéne ángelwã ĩ niiját tálttimah, biíh ángel jwuh, nin pah ã niíj jéenanap be: “Det Namodih, ã pãpat túutnidihbut wēinit, ĩih móotđih, téihyadih ãih wãt daácnitđih Dios ã peéh chãjbipna caá. Dios queéđih búdí ĩjnit, iiguípna ã wahbipna caá. Caán đubcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéj náah jumnit, tubit ĩ ñaácbipna caá. Āih ángelwã, Oveja Wũáhbut ĩ enechah, yeejép ĩ yapbipna caá.*

* **14:8** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2   * **14:9-10** Gn 19.24; Sal 11.6; Is 51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19

11 Caán iigát t̄u jeí ã yaicán niít.* Queét t̄ubit j̄ĩgah náah j̄umnit páantjeh ĩ j̄umbipna caá. Nihat c̄aacwã Namodih bódicha caj yoh ñaj w̄ēinitdih, yeejép t̄ubat páantjeh ã j̄umbipna caá. Yeó jáap j̄umat pah, chei j̄umat pah biíc yoobó ĩ t̄ubabipna caá. ã pápat t̄útnidih w̄ēinit, ãih w̄ūt daácnitdihb̄ut páant yeejép ĩ yapbipna caá”, ã niijíp be.

12 Páant yeejép ĩ yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ã w̄utatdih jepahnit, Jesúsdiĥ cádahcat caá náahap.

13 T̄úttimah, jeámant ã jw̄úb wéhenachah, wã joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwã caandih cádahcannit j̄umna, ĩ w̄unat t̄úttimah, b̄adí ĩ w̄ēibipna caá’”, ã niijíp be.

Páant ã niiját t̄úttimah, Túini Espírítu jw̄uh nin pah ã niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdih tigaá. Queét b̄adí ĩ tewatdih péanit, ĩ choobípna caá. Dios pebhboó ĩ p̄úh laáb j̄uibínachah, ĩ túi ch̄ājatjidih j̄éihnit, queétdih ã túi ch̄ājbipna caá. Pánihna, queét caanná j̄uibínit, b̄adí ĩ w̄ēibipna caá”, ã niijíp be.

Dios c̄aacwãdih ã ñíwat

14 T̄úttimah, túi baabní mah tólihdih wã enep be. Caán mah tólihjih nihat c̄aacwã úud jeñé ã ch̄úud̄ap be.* Caán ch̄úudni maáta ĩ d̄uwát oro júd̄udih ã d̄uwáp be. Biíc íbat túi eeép, pácahidih ĩ bóodat naá déedih ã bíboh̄op be.

15 T̄úttimah, biíh ángel Dios ã j̄um̄p̄mant ã bac j̄úwáp be. Pánih bac j̄úóh̄nit, mah tólihjih

* 14:11 Is 34.10 * 14:14 Dn 7.13

chúudnidih ã wēp ejep be: “Buu jwuh Dios ã jehahat láa ã jainá caá. Pánihna, míih pácahi panihni ã túi baabáchah, ma bíbohni íbat naajih míih cáacwādh ma ub beedá bojó”, ã niijip be.*

16 Páant ã niijíchah joinít, mah tólihjih chúudni ã bíbohni íbat naajih nin baácđih bóo pácahi panihnidih ã bóod jwíhip be.

17 Túttimah, biih ángel jwuh Dios ã jumupmant ã bac júuwúp be. Caanbát mah tólihjih chúudni ã bíbohni dée íbat naa mántih ã bíbohó be.

18 Túttimah, biih ángel jwuh Diosđih cáo wūhat naa pébh jumni ã bac júuwúp be. Caánboó caán naadh bóo tuu iigáđdh en daoní jumna, nin baácboó iig beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac jūóhna, eeép íbat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baácđih bóo jumni jiwá iguíha panihni ã túi ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajih caandih ma bóod ub beedánaá”, ã niijip be.

19 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baácđih bóo iguíh pihanadh ã bóod ub beedánap be. Páant ã bóod ub beedánit, caán iguíh pihanadh í búuh chuñat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pahjeh tigaá, caandih náahcannitdh Dios bádí íijnit, queéđdh peéh chājna, ã yohbipna caá.

20 Pánih yohna, caán tútchi jwējdh í búuh chuñat júádh iguíh pihanadh í búuh chuñat dée pah yeejép cáacwādh ã mao yohat túutup be.* Caanjih í mao yohochah, íih meép ã nooj bác bejep be. Caán meép muj pah ã jumup be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánih nooj bėjna, chéne metros dée ã numahap be.

* 14:15 Jl 3.13 * 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15

15

Cãacwã yeejép ĩ yapat pínahdih siete ángelwã ĩ bíbohat

¹ Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wã en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih weemdih ã júutap be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jígohatdih wã enep be: Siete ángelwã ĩ jumap be. Cãacwã ĩ yéejatdih Dios búdí íijna, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chãjat túutnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cãacwãdih ĩ peéh chãjat pínah niijná, queét dih wahat túut ã chãjap be.

² Queét ángelwãdih wã enat túttimah, búdí majdih wã enep be. Caan máj túi jélepni tuu iigátjĩh widni ã jumap be. Namodih, ã pãpat túutnidih, ãih número dih ã daacát túutatdihbut jepahcannitji caán muj jwëejdih ĩ ñuhuchah, wã enep be. Caanjĩh ñuhnít, Dios ã wãhni árpas ĩ niijní bítat dahnadih ĩ bíbohop be.

³ Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wãhni Moisés ã chãjatjidih eona,* Oveja Wũuh ã chãjatjidihbut wëi eona, nin pah ĩ niúj ewep be:

“Maá, meém chah wëpni caá. Ma chãjatdih enna, jwĩ en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chãjat. Meém nihat baác dih moón ĩ maáta chah maáh caá. Yoobóp dih chãjni caá.

⁴ Nihat cãacwã meemdih úumnit, ‘Chah wëpni caá’, ĩ niijbípna caá.* Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baác dih moón yoobóp dih ma chãjatdih enna, ma pebh juibínit, bódicha caj

* 15:3 Ex 15.1-18 * 15:4 Jer 10.7

yoh ñajnit, meemdíh ñ wēibipna caá”, ñ niijíp be.*

⁵ Túttimah, jeáboó jwáub ennit, Dioíh muú jéc pãa lajnidih wã enep be. Pánih enna, caán muú díitna, Dios cãacwãdih teo wáacat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñuhah paihdih ã ñajat tólihdihbut wã enep be.*

⁶ Caán muúdíh wã enechah, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chãjat túutnit pínah caán muú díitna jumnit, ñ yoób bac jũwáp be, buca. Túi baabní yeh iigní yégueh chóona ðonít, oro tǒpǐh jǒóh poóm̄p yoób juí wái chéonit míic ñ jumap be.

⁷ Páant ñ bac jũwáchah, biíc dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwãdih ñ yoobó oro pamapnadih ã wũhap be. Caan pámap díitdih cãacwã ñ yéejatdih Dios páantjeh jumni, búdí íijna, ã peéh chãjat pínah túi yáoni ã jumap be.

⁸ Páant ã wãhachahjeh, Dioíh muú díitna ã yeh iigát, ã wēpatbut jumna, tuu jeí ã jum peét bejep be. Pánihna, Dios ã wēpat búdí jumna, queét siete ángelwã ñ peéh chãjat pónih, tuu jeí muujéh ã jumachah, ded biíc ã jéih waadcáp be.*

16

Dios cãacwãdih ã peéh chãjat jumni siete pamapna

¹ Túttimah, Dios ãih muumánt ã wēp naóh bacanachah, wã joyóp be. Queét siete ángelwãdih nin pah áí niij naawáp be: “Wã niijátji pahjeh, buu

* 15:4 Sal 86.9 * 15:5 Ex 38.21 * 15:8 Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4

baácdih moondíh peéh chājat túut caá wā chājar. Pánihna, ñi bíbohni pamapna díitboó jumnidih ʌb bejnit, baácboó ñi pʉoh jéenabíí”, ā niijíp be.

² Páant ā niijíchah joinít, biíc ángel ā bíbohni pamapdih ʌb bejnit, caán díitboó jumnidih baácboó ā pʉoh jéena bojop be. Páant ā pʉoh jéenanachah, Namoih cáacwā yeejép yaohna jumnit ĩ jumʉp be. Queét áih wāt dʉonít míicjeh, caan páh jígonidih ĩ pāpnidih wēinit ĩ jumʉp be. Páant ĩ chājatji jíib, queédih ā peéh chājachah, nihat ĩih bácahnadiah dawá yahwítna ā jumʉchah, queét tabit yeejép ĩ tabanap be.*

³ Páant ā pʉoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwʉh ā bíbohni pamap díitboó jumnidih búdí mujboó ā pʉoh báaha bojop be. Páant ā pʉoh báahanachah, caan múj meépjeh ā jumah bejep be. Wʉnniíh meép pah ā jíghop be. Páant yeejép meép ā jumʉchah, caan mújboó jumnit nihat queejwā ĩ táí wʉn beedáh bejep be.

⁴ Chénewā ĩ pʉoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwʉh ā bíbohni pamap díitboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ā pʉoh báahani ā chūúʉp be. Páant ā chūúúchah, meép mujna míicjeh ā túut nʉúm beedáh bejep be.*

⁵ Páant ā túut nʉumúchah ennit, biíh ángel mujnadiah en daoní, nin pah áí niijíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon játih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cáacwā yeejép ĩ chājachah enna, queédih peéh chājna, meép mujna chājat yoobópdihi tigaá.

* **16:2** Ex 9.10; Dt 28.35   * **16:4** Ex 7.17-21; Sal 78.44

6 Namoihwãboó míihwãdih maona, meép ï yohop be. Páant ï mawatji jíib, queétdih meépdihjeh ma babhbat táutat yoobópdih caá. Páant ma chãjatdih tibeé queét ï náahap be”, ã niijíp be.

7 Páant ã niiját túttimah, Diosdih cáo wũhat naajéh ã wéhenachah, wã joyóp be. “Páant tigaá. Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdih tigaá ma peéh chãjap be”, ãi niijíp be.

8 Biíc peihcannit ï pꞛoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwꞛh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih yeodíh ã pꞛoh jãhanap be. Páant ã pꞛoh jãhanachah, cãacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodíh tabit ã chãhaat táutatap be.

9 Pánihna, cãacwã tabit wꞛn teha, Dios queétdih ã peéh chãjatdih jéihnit, caandíh yeejép ï jãihñꞛap be. Yeejép yapna yuhna, ï yéejatdih jĩgahcan, ï noón cádahcap be. “Dios táini caá”, ï niij wēi naóhcap be.

10 Chénena míic ï pꞛoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwꞛh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih Namo ã chúdupboó ã pꞛoh jéenanap be. Páant ã pꞛoh jéenaat túttimah, ã maáh jumꞛapboó ã dupúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tabit tabana, ïih nuúcdih ï néeh chãacáp be.

11 Dios queétdih ã yaoh chãjachah jéihna, caandíh yeejép ï jãihñꞛap be. Queét tabit tabana yuhna, yeejép yahwítna dꞛoná yuhna, ï yeejép chãjatdih jĩgahcan, ï noón cádahcap be.

12 Biícjĩh bóo téihya ángelwã ï pꞛoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwꞛh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih Éufrates wãt jumni mujna ã pꞛoh báahanap be. Páant ã pꞛoh báahanachah, caan

---

* 16:10 Ex 10.21

máj ã jõpah bejep be, yeó aáb jũúwúpmant moón maáta ïih cãacwã biíc dih ï chũhat pínah niijná.*

¹³ Túttimah, biíc peihcannit nemépwã bubúwã pah jíghnit dih wã enep be. Biíc Maí Dũniíh jacmant ã bac jũúwúp be. Biíh mũjmant jũóhni Namóih jacmant ã bac jũúwúp be. Biíh, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niíj yeeni baácmant jũóhni Namóih jacmant ã bac jũúwúp be.

¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwã cãacwã ï jéih chãjca naáhdih chãj júutnit pínah ï jumup be. Nihat baácdih moón ï maáta ïih cãacwãdihbut ï míic mawat túutup be. Páant ï míic mawat pínah yeó jáap Dios chah wẽpni nihat cãacwãdih wutni jumna, péé míic mawat yeó jáap ã jumuchah, caandíh eníhcannit dih Dios ã yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandíh wã enat pónih, nin pah Jesús jwuh ái niíj naáwáp be: “**¡Ñi joyoó! Nũmni cãac ñi náhnicah, nũmá dih ã jubíát pah, weembát ñi náhnicah, wã dei bejbipna caá.* Pánihna, yégueh ðonít ï tíiccat pah, túinidih chãjnit, wã jwũub dei jubínachah, ñi tíiccan niít. Páant wã dei jubíát pínahdih túi pãinit, búdí ñi wẽibipna caá**”, ã niíjíp be.

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwã nihat baácdih moón ï maátadih míic mawat túut niijná, ï yoób míic wáacat túutup be. Hebreo wéheatjĩh “Armagedón”, wũt jumupboó ï míic wáacap be.*

¹⁷ Seis ángelwã ï pũoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih johlit jumupboó ã pũoh yohop be. Páant ã

* **16:12** Is 11.15   * **16:15** Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3

* **16:16** Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11

puhwuchahjeh, áih muumánt Dios wêpép ái niijíp be: “¡Páant bóojeh tigaá, buca!” á niijíp be.

18 Páant á niijíchahjeh, éum náah jumni yoobát énoh wedóat biíc dih p̄i, baác búdí á méménap be.* Jon jãtíh páant bóo pohba baác ap̄i mémécán jí. Bu caá chah baác méméat á yoób jumap.

19 Páant á baác méménachah, caán búdí tútchi, dúuc peét bejna, biíc peihcanni tútchina pah á chãwáp be. Nihat biíh tútchinabut á boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia w̄t jumni tútchidih moón t̄bit yeejép í chãjatjidih náhnina, búdí íjnit, Dios queédih búdí á peéh chãjap be.*

20 Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenáb̄t á boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut á noón wihcap be.*

21 Dahwani cámahni mah dahna cãacwãdih á buug lãjap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna á jumap be. Pánihna, queédih á buug lãjachah, cãacwãdih t̄bit á peéh chãjachah ennit, Diosdih yeejép í jãihñap be.

17

T̄bit yeejép chãjat t̄t̄n̄ih

1 T̄ttimah, siete pamapnadih bíbohnit ángelwãjeéh jumni wã pebh junít, nin pah weemdíh á níj naáwáp be: “Ma en j̄úwú. Dawá mujna chah ch̄udn̄ih dawá cãacwãdih t̄bit

* 16:18 Ap 8.5; 11.13,19   * 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10

* 16:20 Ap 6.14   * 16:21 Ex 9.23; Ap 11.19

yeejép mi chãjat tútat peéh, Dios ã peéh chãjat pínahdih meemdíh wã júutbipna caá.*

² Nihat baácdih moón ã maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántdih jepahnit, mijeéh ã yéej chãjap be. Páant ã chãjachah, nihat cãacwãbut biíc yoobó ã yéej chãjap be”, ã niijíp be.*

³ Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu ã wēpat weemdíh búdí ã jumuchah, cãac wiħcapboó ángel weemdíh ã ub bejep be. Æ ub juibínachah, dũni Namojih yad wili mi chũdũchah, wã enep be. Caán Namo wã jwíih ennijeh m̃ntih ã jumap be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumap be. Æih waonádih dawá w̃t yee daácni ã jumuchah ennit, Dios búdí ã íjna caá.*

⁴ Caanjíh chũdnihboó maáta ã dũwát chóodih mi dũwáp be. Caán chóona chod dũni, ñnúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas w̃t jumni tíbna biícđih ã wid búdhni ã jumap be. Oro pamapdihbut mi bíbohōp be.* Caán pámap túi jígoħni jumna yuhna, caán diitboó búdí yeejép mi chãjat ã jumap be.

⁵ Caánt yeejép wili miíh móot juúhdih mi w̃t daácni ã jumap be. Caan w̃tdih bita ã túi jéihcan caá. Nin caá mi w̃t: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA W̃T JUMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHãJATDIH ÑINAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTTCANNIH CAÁ”, niú daác búdhnih mi jumap be.

⁶ Dawá Jesúihwádih míic maonit, íih meép ã yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdih ã cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

* 17:1 Jer 51.13 * 17:2 Is 23.17; Jer 51.7 * 17:3 Ap 13.1 * 17:4 Jer 51.7

Caántdih ennit, weémbóó wã en wúhi bejep be.

7 Páant wã en wúhi bejchah ennit, ángel weemdíh nin pah ã niijíp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chúudni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbut wã jéihyabipna caá.

8 Caán Namó jãtíh jumni ã jumup be. Obohjeéhtih, buu ã wih jwuhcan caá. Túttimah, caán numah bóo ítmant jumni ã bac jũóhbirna yah caá.* Páant ã bac jũúwát túttimah, iiguípna ã bejbipna caá. Nin baác ã jummat pínah jãtíh Dios áihwã pínah ï wãtdih áih papélah tólihdih ã daacáp jĩ.* Pánihna, ã daacca naáhwãboó caán Namó ã jwúub jígohochah, ï en wúhi bejbipna caá.

9 “Buu wã naáwãtdih jéihíhna, ñi táí joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ã jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chúudup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wutnit ã jumna caá.

10 Cinco maáta ï maáh jummatji jáantjeh ã buudáh bejep be. Bíih queét túttimah, buu maáh ã jumna caá. Bíihboó caán túttimah maáh waadnit, bahni-jeh ã jumbipna caá.

11 Namoboó jãtíh jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ã waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbipna caá.

12-13 “Namóih mona, diez maáta panihnit ï jumna caá.* Dawá cãacwã ï chah maáta pínah ï jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ï waad jwuhcan caá. Queét diez maáta bíic yoobó jenah

* 17:8 Dn 7.7; Ap 11.7 * 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17:12-13 Dn 7.24

joinít, Namoihwā ï jumbipna caá. Pánihna, ïih baácdih moón ï chah maáh Namodih ï waadábipna caá.

¹⁴ Queét diez maáta Namoi biícdih bejnit, Oveja Wūúh ã ñíonit, caandíh cádahcannit biícdih ï jumupna, míic mawadih ï jubíipna caá. Páant ï míic mawachah yuhna, Oveja Wūúh áihwā biícdih queétboodíh ï yap yohbipna caá. Caán Oveja Wūúh nihat cáacwā ï maáta chah Maáh caá ã jumup. Pánih chah wēpni jumna, queétdih ã yap yohbipna caá”, ángel ã niijíp be.*

¹⁵ Caanjéh mantih nin pah ã jwáub niijíp be: “Buu caánt yeejép chājnih dawá mujna chah chúudnih ded pah mi jumatdih wā naóhbipna caá. Caan mujna nin baácdih moón, dawá cáacwā ï jumat pah caá.

¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajíh yeejép chājnihdih ï eníhcan níit. Pánihna, queétboó míih bíi déedih, míih túini yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chāobíipna caá. Míih déepdihbut ï jeémpbipna caá. Páant ï jeémp jedhndihbut ï cáo yoh beedábipna caá.

¹⁷ Dios yeejép chājnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadih bíic yoobó ã jenah joyát túutup be, Namodih ïih baácdih moón chah maáh ã jumat pínah niijná. Jon jātíh Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhbut ã yohbipna caá.

¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wūt jumni bédí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácdih moondíh yeejép wutnit ï jumna caá”, ángel ã niijíp be.

---

* **17:14** Dt 10.17; Ap 19.16

18

Babilonia tətchi yohni ã jumat

¹ Təttimah, biih ángel, Dios pebh jumni ã dei jūúwúchah, wã enep be. Búdí wēpni jumna, ã yeh iigát nihat baácboó ã túi baabáp be.

² Pánih dei junít, caán ángel tubit ã wēp niijíp be: “¡Yohni caá buca! Wēpép Babilonia tətchidih moondih Dios jáantjeh ã yoh beedánap be.* Buu dawá nemépwã, yeejép jwébehwã, cãacwã ï en iinít míicjeh ï jumna caá.*

³ Nihat baácđih moón, ï maáta biícđih, caán tətchidih moón yeejép ï chãjachah, ï en yacap be. Páant yeejép ï chãjatđih en yacnit, Namodih wēinit, ï jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ï en ñinahap be. Páant yeejép ï chãjatji jíib Diosboó caán tətchidih moondih ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.*

⁴ Təttimah, jeámant Diosboó nin pah ái niijíp be: “Wíihwãá, caán tətchidih moón biícđih yéej chãjcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queéđđih wã peéh chãjachah, yeebđihbut ã chūúhđipna caá.

⁵ ï yéej chãjat caánt yeejép chãjnih mi yéej chãjatji pah, búdí yoobát ã jumna caá.* Pánihna, weémboó mi yéej chãjatjidih wã quíib buudcán caá.

⁶ Pánih quíib buudcán, caántđih búdí wã peéh chãjat túutđipna caá. Cãacwãđih yeejép mi chãjat

---

* **18:2** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8   * **18:2** Is 13.21; Jer 50.39   * **18:3** Is 23.17; Jer 51.7   * **18:4** Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45   * **18:5** Gn 18.20-21; Jer 51.9

túutatji pah, caántboodíh yeejép yoobát wã peéh chājat túutbipna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, túinih caá. Éemp wunnih ì moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ã wihcan níit’, mi níj jenah joyóp yah be. Páant níj jenah joiná, búdí jíib jumnidih mi bíbohóp be. Páant búdí jíib jumnidih mi bíbohatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi níj jenah joyóchah yahna, náhnicahjeh caántdih peéh chājat pínah ã jumbipna caá. Caánt tubúp chūh, wan jūinít, nuugúpjīhjih mi wanbipna caá. Páant mi wanuchah, caántdih ì cáo yohbipna caá. Weém ñi Maáh Dios chah wēpni jumna, caántdih wã níjāt pah yoobópdih wã peéh chājat túutbipna caá”, jeámant áí níjíp be.*

⁹ Pániha, Dios caántdih peéh chājna, ã cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ì maáta búdí ì jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó túini bíí déedih jíib chājadh ìpī jūibínap yah be.

¹⁰ Páant búdí ã iiguíchah enna, queét maáta ìih tútchimant jumna, bíic yoobó peéh chājat pínadh ùmmnit, ì en wáhi bejbipna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ì níjbípna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia. Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ã jumap yah be. Obohjeéhtih, náhnicah, con tútchidih Dios ã peéh chājna caá”, ì níjbípna caá.*

* **18:6** Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29
26.16-17

* **18:8** Is 47.7-9

* **18:10** Ez

11 Nihat baácdih moón bií dée jíib chāj jibnitboó, caán tútchi ã bũdúchah enna, bií déedih jwũb jíib chāj wũhat pínah wihcat jéihnit, búdí ĩ jĩgahbipna caá.*

12 Oro, plata, búdí jíib jamni jeé tíibna, perlas wũt jamni tíibnadihbut ĩ jéih jíib chāj wũhcan niít. Biíh ĩ ƨb jũóhni túini yéguéhna, maáta ĩ dũwát jaihni yéguéh chóona, seda wũt jamni túi itíni chóona, dũni yéguéh chóonadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Biíh ĩ ƨb jũóhni chej jamni máa nahna, marfil wũt jamnijĩh ĩ chājnidih, búdí jíib jamni máajĩh ĩ chājnidih, bronce wũt jamnijĩh ĩ chājnidih, ĩtahjĩh ĩ chājnidih, mármol wũt jamni jeejĩh ĩ chājnidihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá.

13 Biíh ĩ ƨb jũóhni ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínah canela wũt jamni, biíh ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínahbut, chej jamni ĩ cáwat pínah, mirra wũt jamni chej jamni dahnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Biíh ĩ ƨb jũóhni ĩ jeémát pínah jiwá iguĩh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíibnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bitá jiwiwã, ovejawã, caballowã ĩ wáini pũtúni chóona biícadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Queétdih teo wũhnit pínahdih ĩ ƨb jũúwúchah yuhna, queétdih jíib chājnit pínah ĩ wihcan caá. Pánihna, jíib chājnit pínah ĩ wihcah enna, queét ƨb jũóhnitjiboó búdí ĩ jĩgahbipna caá.*

14 Caán tútchidih moonjídih jüiná, nin pah ĩ ni-ijbípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéejna caá. Nihat ĩ oiniji ã bũdáh bejep be. Nihat túini ĩ bíbohnijibut ã bũdáh bejep be. Chéneji ã jwũb wihcan niít”, ĩ

* 18:11 Ez 27.31,36 * 18:13 Ez 27.12-13.22

nijbípna caá.

15 Queét caán tátchidih moondíh bíí dée jíib chāj wāhna, bádí ĩ jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tátchidih yuápmaĥ ĩ en boj behbipna caá, “Jwiít dihbat peéh chājná”, nijná. Páant níj en ñuhna, caán tátchidih bádí ĩ jġahbipna caá.*

16 Bádí jġahnit, nin pah ĩ nijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con bádí tátchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihát pah túinidih ĩ bíbohóp yuh be. Caántboó táí jaiĥni, táí dūuni yégueĥ chóona, maáta ĩ dāwát chóonadiĥ mi dāwáp yuh be. Oro, bádí jíib jumni jeé tíibna, perlas wāt jumni tíibnadiĥbat báudĥni yégueĥ chóonadiĥ mi dāwáp yuh be. Páant mi nihát pah con tátchidih moón ĩ jumap yuh be.

17 Obohjeéhtih, náĥnicahjeh con tátchi ã bāudáh bejep be”, ĩ nijbípna caá.

Nihat dahwani jāáj chóonadiĥ moón, ĩ maáta, queétdih teo wāhnit, bita bádí majboó teo jibnitbat, caán tátchidih yuáp ĩ enbipna caá.*

18 Caanjġĥ enna, caán tátchi ã iiguíchah ennit, nin pah ĩ níj ñaácipna caá: “Con tátchi nihát pah, bíġĥ tátchina ã wihcan caá”, ĩ nijbípna caá.*

19 Pánih bádí jġah jāinít, nin pah ĩ nijbípna caá: “¡Adé! Con tátchidih moonjí moh yéejnit caá. Túini tátchi yuh jíí. Nihat jwiít dahwani jāáj chóona bíboĥnit, bádí majna jibnit, con tátchidih bóo bíí déejġĥ jwġ jíib tewep yuh be.

* 18:15 Ez 27.31,36

* 18:17 Is 23.14; Ez 27.26-30

* 18:18 Ez

27.32

Obohjeéhtih, biícmantjeh con títchi ã buúd beedáh bejep be”, ï niijbípna caá.*

20 Caán títchidih Dios ã yohochah ennit, yeéb ni-hat, ángelwã, Jesúíhwã, ãih túini doonádih naóh jibnit, naóh yapanit biíc-dih, búdí ñi weñeé.* Caán títchidih moón yeebdíh búdí yeejép ï chãjat túutap be. Páant yeejép ï chãjatji jíib Dios ã peéh chãjna caá, buca”, ï niijbípna caá.

21 Túttimah, biíh wēpép ángel búdí jee dáhdih ub ñaha bojnit, búdí mujna ã yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ã niijíp be:

“Nin jee dáh ã buúg báahat pah búdí Babilonia títchi páantjeh buudní ã jumna caá.* Páant ã buudát túttimah, caán títchidih chéneji ï encan niít.*

22 Caán títchidih ï ewatji ã jwúub wihcan niít. Árpas-dih ï bíitatji, chíó nahnadiah ï póojatji, biíh póojat nahnadihbut ï póojatjibut ã wihcan niít.* Caán títchidih teonitji ï jwúub teocan niít. Jeémát chãjna, jeé júdujĩh ï úunat yáaatbut ã laihsan niít.

23 Caán títchi ã jwúub yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ï wēi wéheatjibut ã jwúub laihsan niít.* Caán títchidih moón bií déedih jíib chãj jibnit biíh títchinadiah moondíh ï en ñinahat túutap be. Pánih en ñinahat túutnit, Diosdih ï náahcat pínah niijná, queédih ï yéejanap be”, ángel ã niijíp be.

* 18:19 Ez 27.30-34

* 18:20 Dt 32.43; Jer 51.48

* 18:21 Jer

51.63-64

* 18:21 Ez 26.21

* 18:22 Is 24.8; Ez 26.13

* 18:23

Jer 7.34; 25.10

²⁴ Caán tútchidih moón Dios naáwát dih naóh yapanitdih, bita áihwādhbūt yeejép ít mao yohop tajī. Nihat biíh tútchidih moonbút Jesúíhwādhíh í mao yohatdih ít en yacap tajī. Páant búdí meép í yohatji jíib, Babilonia tútchidih moondíh Dios búdí ã peéh chājap be.*

19

¹ Babilonia tútchi ded pah ã yapat pínahdih wā enat túttimah, jeámant dawá nin pah íí niíj wēi ñaacáchah wā joyóp be:

¡Aleluya! Diosdih búdí jwī wēi naóh jíih. Dios jwiít dih táí ubni caá. Nihat cāacwādhíh wāt ní, chah wēp ní caá. Pánihna, caandíh búdí wēi naáwát caá náahap.

² Yeecan, yoobóp dih peéh chājni caá. Yeejép chājnihdih en yacnit, nin baácdih moón yeejép í chājap be. Pánihna, caántboodíh Dios búdí ã peéh chājap be. Áihwādhíh mi mao yohat jíibbūt, búdí ã peéh chājap be”, íí niíjíp be.*

³ Túttimah, nin pah í jwúub niíj wēi ñaacáchah, wā joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwī táí wēi naóh jíih. Caán yeejép búdí tútchi íig beední jumna, chéneji ã jwúub jígohcan níit”, íí niíjíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chénena míic dawá quíibna jumnit ángelwā bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwī Maáh Diosdih í niíj wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” í niíjíp be.

* **18:24** Jer 51.49   * **19:2** Dt 32.43; 2R 9.7   * **19:3** Is 34.10

⁵ Túttimah, Maáh pebh ñuhni nin pah áí niijíp be:

“Jwĩ Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandih teo wũhñit, oboh jumñit, maátabut, nihat yeéb ãihwã ñi túi weñeé”, ã niijíp be.*

Oveja Wũúh téihya chéona, ã numah jeémát

⁶ Túttimah, dawá cãacwã ï wēi naáwáchah, wã joyóp be. Búdí dóo, énoh ã yáaat pah bóo áí yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwĩ wēi naóh jĩh. Bũũ jwĩ Maáh yoobát caá ã jumup. Pánihna, jwĩ Maáh chah wēpnidih jwĩ wēi naóh jĩh.*

⁷ Bũũ Oveja Wũúh téihya chéwat túut caá ã chãjap. ã téihya chéonih pínah wili, túi míic ámoh péanih mi pãina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ã wũhup be. Caán túi baabní yégueh Dioíhwã ï túi chãjatdih ã júutna caá. Pánihna, ï téihya chéwat yeó jáap ã jumuchah, jwiít jwĩ wēi jĩh”, ï niijíp be.*

⁹ Páant ï niij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdih ã jwúub niijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wũúh téihya chéona, ã numah jeémát’* Dios ã did bojnitboó, túi wēinit caá’, ma niij daacá”, ã niijíp be. Páant niijnájuh tih, nin pah ã jwúub ñũún niijíp be: “Túi yoobópdihibeé wã naáwát. Dios weemdih ã naáwát túutap be”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caan pébh bódiha caj yoh ñajnit, caandih weñat túut wã chãjap yuh be.

* 19:5 Sal 115.13 * 19:6 Ez 1.24 * 19:6 Sal 93.1; 97.1; 99.1

* 19:8 Ef 5.23-32; Ap 7.14 * 19:9 Mt 22.2-3

Obohjeéhtih, páant wã chãjachah ennit, weemdih nin pah ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah weembát Diosdih teo wãhni mun tigaá. Ma déewã Jesúíhwã, nihat ãih túini doonádih cádahcannit ï nihat pah weembát Diosdih teo wãhni mun tigaá. Diosdihjeh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niijíp be. Nihat Dios naáwátdih naóh yapanitboó Túini Espíritu ã wēpatjĩh Jesúih túini doonádih jwĩ naóhna caá. Pánihna, jwiít nihat caandih teo wãhni mícjeh caá.

Baabní caballojih chũdni

¹¹ Túttimah, Dios ã jumupboó jęc pãa lajni pah ã jumuchah, wã enep be.* Caánboó baabní cabalodih wã enep be. Caanjih chũdni “Yeecanni, yoobópdih chãjni”, ã wãt jumup be. Caandih enihcannitdih míc maonit, yoobópdih peéh chãjni caá.*

¹² ãih quíibna tũũ õopát panih jíghni be.* ãih wao dáhdih maáta ï dũwát júdnadnih dawá ã dũwáp be. Biíh wãtbat ã dũwáp be. Caán wãtdih caanjéh ã jéihyep be. Bitã ï jéihcap be.

¹³ ãih yégueh, búdí meép chũhni chóodih ã dũwáp be. Caanjéh yuhna, biíh wãt jumna, “Dios ã jenah joyátdih naóhni”, ã wãt jumup be.*

¹⁴ ãih soldadowã jeámant moón caandih ï péenap be. Baabní caballowãjih chũdnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadnih dũonít míc ï jumup be.

¹⁵ Chénaboó jaco jumni íbat naadih ã chãác tewep be. Caán naá nin baácđih moondih ã

* **19:11** Ez 1.1   * **19:11** Sal 96.13; Is 11.4   * **19:12** Dn 10.6

* **19:13** Jn 1.1,14

yap yohat pínah naá ã jumup be. Æ wēpatjīh ã wutuchah, biíc caandih ã jéih yap yohcan niít.* Dios chah wēpni nin baácdih moón tubit ĩ yéej chājatjidih búdí ã íjna caá. Páant ã íjichah, cabal-lojih chúdniboó queétdih búdí ã peéh chājbipna caá.*

16 Æih yégueh chóo máijih ãih biíh wūt daácní ã jumup be, nihat ĩ jéih enat pínah niijná. “NIHAT CĀACWĀ Ĩ MAÁTA CHAH WĒPNI MAÁH CAÁ”, ã niíj daácní ã jumup be.*

Namodih ã yap yohat

17 Túttimah, yeojíh ñuhni ángeldih wā enep be. Nihat jóopwādhíh nin pah ã niíj ej wáacap be: “Míic wáacnit, Dios ã wāhni jeémátdih ñi jeémp jūúwá.

18 Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitjīh bácahdih jeémát túut niijná, ñi míic wáac jūúwá. Ĩ maáta, soldadowā ĩ maáta, chah wēpnit, cabal-lowā, queétjih chúdnit, nihat bita, queétdih teo wāhnit, teo wāhcannit, oboh jumnitbut, queét ni-hatíh bácahjidih jeémát túut niijná, ñi pāi jūúwá”, jóopwādhíh ángel ã niijíp be.*

19 Túttimah, Namodih, nin baácdih moón chah maáta, ĩih soldadowā biícdih míic wáacnit, míic mawadih ĩ bejehah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chúdni, ãih soldadowā biícdih ĩ jumupna Namowā míic mawadih ĩ juibínap be.

20 Páant ĩ míic mawachah, baabní caballojih chúdniboó Namodih yap yohnit, ã tewep be. Biíh Namó, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niíj

* 19:15 Sal 2.9 * 19:15 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20

* 19:16 Dt 10.17; Ap 17.14 * 19:18 Ez 39.17-20

yeenidihbut yap yohnit, ã tewep be. Caán yeeni-boó jwíh jũóhni Namodih nihát cãacwã ï táí jenah joyát pínah niijná, cãacwã ï jéih chãjca naáhdih dawá chãj júutni ã jumap be. Caán ã júutatjĩh Namoih wõt duonít dih, ãih pãpnidih wëinitdihbut ã yeenap be.* Queét chénewãdih yap yohnit ã chéwat túttimah, queét báadh nitdihjeh iiguípna ã yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iig dubcapboó ã jumap be.

²¹ Bitá ïjeéh jumnitjidih baabní caballojih chúdniboó ã chãác teoni íbat naajĩh ã mawap be. Páant ã mawat túttimah, queét jóopwãboó ïih bácahjidih jeémpnit, búdí ï wud jumap be.

20

Mil jópchi Jesucristo ãihwãjeéh ã maáh jumát

¹ Túttimah, biĩh ángel jeámant ã dei jũúwúchah, wã enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ítah tãpdihbut ã bíbohóop be.

² Pánih dei junít, Maí Duunidih ã tewep be. Caán Maí Duuni jon jãtih bóo maí chóo duoníji, nemépwã ï maáh, Satanás wõt jumni ã jumap be.* Caandih teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chãjcat pínah niijná, ã ub dei jũóhni ítah tãpjĩh ã chéwep be.

³ Pánih chéó péanit, ã bac jũóhniji íitboojéh muntih yohnit, ã nemep be, baác dih moondih mil jópchi pohba ã yeecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandih ã jwúub bacabipna caá, daocánni yeó jáap ã jum jwuhát pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúdnitdih wã enep be. Cãacwã ï yéejatji jíib, ï peéh chãjat pínah

* **19:20** Ap 13.1-18   * **20:2** Gn 3.1

wēpatdih queét maátadih Cristoboó átát wāhup tabe.* Bitadihbut wā enep be. Queétboó Jesúih táini doonádih, Dios naáwátidihbut ĩ naáwátji jíib waó bóod yohnitji jwúub boonit ĩ jumup be.* Namodih, áih pāpnidihbut, bódicha caj yoh ñaj wēicannit, ĩih móot júhndih ĩih téihyanadihbut, áih wātdih ĩ daacát túatcap be.* Bita queétdih ĩ mao yohat túttimah, ĩ jwúub boo pud júúwáp be, páant muntih. Pánih jwúub boo pud júúwát túttimah, queét mil jópchi Cristo bíicdih maáta ā jummat túatup be.

⁵ Cristoíhwā ĩ maonitji, wānnitjibut, ĩ jwíih boo pud júúwáp be. Obohjeéhtih, bita wānnitjiboó ĩ boo pud júóh jwuhcap be. Jesúíhwā mil jópchi maáta ĩ jummat túttimah, queét jwuh ĩ boo pud júóhbipna caá.

⁶ Pánihna, ā jwíih boonitboó yéejat wihcannit búdí wēinit ĩ jumup be. Queét iiguípna bejcan, ĩ jwúub wāncan níit. Diosdih, Cristodihbut wēi úúbh wāhñit jumna, ājeéh ĩ watbipna caá.*

Cristo nemépwā ĩ maáhdih ā yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásdih, nūmah bóo íitboó Dios ā chéo yohat túatniji jwúub wātni ā jummbipna caá.

⁸ Pánih bacniji nin baácđih moondíh ā jwúub yeebipna caá. Gog wāt jumnitdih, Magog wāt jumnitdihbut ā yeebipna caá.* Pánihna, queét ā yeeatdih joinít, míc mawadih bejat túat níijná, ĩih

* **20:4** Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30

* **20:4** Ap 6.9

* **20:4**

Ap 13.16-17; 14.9

* **20:6** Ap 1.6; 5.10

* **20:8** Ez 38.2,9,15

soldadowãdih ã míc wáacbipna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah ã jumbipna caá.

⁹ Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit ã jumapna ã ñuh páud bejbipna caá. Páant ã ñuh páud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queétdih ã cáo beedábipna caá.

¹⁰ Páant ã cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwã ã maáhdih iiguípna ã yohbipna caá. Namodih, “Dios naáwátdih naóh yapani caá”, niáj yeenidihbut ã yohopjiboo mántih ã maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tãbit yeejép chej jumni, iig dũbcapboó ã jumap be. Caanjĩh páantjeh yeejép ã tũbabipna caá.

Dios caandĩh jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, tái baabní búdí chúdatdih Dios ã chúduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut bũudná, ã jígochap be, bũca.

¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, ã maátabut wũnnitji jwáub boonit, Maáh pebh ã ñũhuchah, wã enep be. Búdí mujboó bũudnítji, baácboó bũudnítjibut boo pud jũóhñit queét ñũhñit ã jumap be. Caanjĩh ã ñũhuchah, caán Maáhboó ã daácniji papélah tólihnadiah ã watap be. Caán tólihna cáacwã ded pah ã chãjatjidih átát daácji taga. Túttimah, biĩh tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdiħ jepahnitjiĩh wũtnadiah ã daácni ã jumap be.* Pániħna, caán tóliħnamant en péanit, ded pah ã chãjatji jíib ã peéh chãjap be.*

¹⁴⁻¹⁵ Pániħna, Dios aĩhwãdiah ã wũt daácni tóliħboó det ãiħ wũt wiħcannitdih peéh chãjnit, iiguípna

* **20:12-13** Sal 69.28; Ap 3.5   * **20:12-13** Dn 7.9-10

ã yohop be. Páant iiguípna ã yohnitboó jwúub wɛnnit panihnit ï jɛmɛp be. Pánihat túttimah, chéneji jwúub wɛnat ã wihcan niít, bɛca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbɛt

¹ Túttimah, jáap jeá, jáap baácɛdihbut wã enep be.* Jwíih jɛmni jeá, baác, búdí mɛjbut átát bɛudáh bejep be. Páant ã bɛudúchah, nihát yéejatbut átát bɛudáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei júúwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah túini yégueh dɛonít, mi áa pínahdih jwááádih júúwát dée pah túi jíghni ã jɛmɛp be.*

³ Caandíh wã enechah, Maáh ã chúudɛpment nin pah ái níj wēp naáwáp be: “Ñi eneeé. Bɛu jwuh caá Dios cáacwájeéh jɛmna caá ã chãjap, bɛca. Íjeéh jɛmna, áihwã yoobát ï jɛmɛchah, caanjéh ï Maáh ã jɛmbipna caá.*

⁴ Queétdih ã weñanachah, jíghatbut ã wihcan niít. Yéejat wihcah, túbatbut wihcah, ï jwúub wɛncan niít. Tɛba juñát wihcah, wɛn juñátbut ã wihcan niít. Nihat jon játih yeejép ã jɛmatji ã bɛudáh bejep be”, ã níjíp be.*

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwúub níjíp be: “Ñi eneeé. Nihatdih jáap míicjeh wã chãjna caá”, ã níjíp be. Páant níjnít, nin pah weemdíh ã jwúub

* **20:14-15** Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * **21:1** Is 65.17; 66.22; 2P 3.13

* **21:2** Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * **21:2** Is 61.10; Ap 19.7-8 * **21:3**

Lv 26.11,12; Ez 37.27 * **21:4** Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17

niijíp be: “Buatéh wã niiját túi yoobópdih jumna, wã niijátji pahjeh biíc yoobó ã yapbipna caá. Páant wã niijátjidih joinít, ma daacá”, ã niijíp be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwúb niijíp be, páant mantih: “Páant bóojeh tigaá. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chājnidih Maáh jumna, caandih wã jwúb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih í babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wã wáhbipna caá. Caán mahdih babhnitboó jwúb wuncan, páantjeh wájeéh í jumbipna caá.*

⁷ Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wã túi chājipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí í wēibipna caá. Pánihna, weém íih Dios yoobát wã jumuchah, queétkboó wã weh í jumbipna caá.*

⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdih cádahnit, weemdih náahcannit, yeejép chājnit, cáacwādh mao yohnit, í weha mána nihcannitjīh yéj chājnit, jíóhntih, í pāpnidih wēinit, nihat yeenit yuh buca iiguípna í bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí maj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iig dubcapboó caá. Caanná bejna, jwúb wunat pah í bejna caá”, ã niijíp be.*

Jáap Jerusalén

⁹ Túttimah, biíc ángel, siete pamaapna bíbohntih ã peéh chājat túutnit ángelwájeéh jumni, wã pebh ã juyáp be.* Pánih joinít, nin pah weemdih ã niijíp be: “Ma en jūwú. Oveja Wūh ã jáap áa jumnihdih meemdih wã júutbipna caá”, ã niijíp be.

* **21:6** Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

* **21:7** 2S 7.14; Sal 89.26-27

* **21:8** Mt 25.41; Ap 2.11; 20.14

* **21:9** Ap 16.1

10 Pániha, Táini Espíritu jap bóo jeejína weemdíh ã n̄mah r̄úh laab béjer be. Páant ã n̄mah r̄úh laab j̄uibínachah, japmant Dioíh tátchi, Jáap Jerusalén, ã dei j̄úuwáchah, weemdíh ã j̄úut̄ap be.*
Nin pah caán tátchi ã jígohop be:

11 Dios ã yeh iigátj̄ih táí yeh iigni tátchi ã j̄um̄ap be. Bádí j̄íib j̄um̄ni jeé táí j̄elepni, Ítah naadíh jwī táí en yabaca bojat pah, caán tátchi ã j̄um̄ap be.

12 Caán tátchi yehmant wáihyat júdu, bádí w̄up̄ni jap bóo yoobát ã j̄um̄ap be. Caán wáihyat júduh̄ih doce j̄ęcna ã j̄um̄ap be. Caan j̄ęcna j̄umat pah biquína ángelwā ĩ wapap be. Caan j̄ęcna j̄umat pah Israel j̄uimená doce poómp ĩh w̄utna daácni ã j̄um̄ap be.

13 Yeó aáb j̄úuw̄ap̄mant biíc peihcanni j̄ęcna ã j̄um̄ap be. Yeó dei bejerboobút biíc peihcanni j̄ęcna ã j̄um̄ap be. Nin chóop yapatboobút biíc peihcanni j̄ęcna ã j̄um̄ap be. Biíh chóop yapatboobút biíc peihcanni j̄ęcna ã j̄um̄ap be.*

14 Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé j̄umat pah Oveja W̄úh̄ jwiít doce ã naáwát túatnit̄ji, jwīh̄ w̄utna daácni ã j̄um̄ap be.*

15 Weemdíh naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíboh̄op be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, j̄ęcnadihbut jenah enat túut ã ch̄ajap be.*

16 Pániha, caán tátchi ãih maatát, ãih japat, ãih b̄uwáb̄ut, nihat biíc yoobó miíc ã j̄um̄ap be. Caán ángel ã bíboh̄ni jenah enat nahj̄ih caán tútchidih ã jenah enechah, doce estadio ĩ niijní, dos mil doscientos kilómetros maát̄ni ã j̄um̄ap be.

---

* 21:10 Ez 40.2   * 21:13 Ez 48.30-35   * 21:14 Ef 2.20   * 21:15 Ez 40.3

17 Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wáupatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ï niijní, sesenta y cinco metros wáupni júdu ã jumup be. Jwiít cáacwã jwí jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chãjap be.

18 Caán wáihyat júdu táí jělepni jeejĩh ã chãjni júdu ã jumup be. Caán tútchiboó, orojĩh ã chãjni tútchi ã jumup be. Caán oro quei wíhcanni táí en yabacaat ã jumup be.

19 Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni ã jumup be. Jwíih jumni jaspe wūt jumni jeé ã jumup be. Caán túttimah zafiro, ágata wūt jumni jeé ã jumup be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda,

20 ónice, cornalina wūt jumni jeé ã jumup be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wūt jumni jeé ã jumup be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wūt jumni jeé ã jumup be.

21 Caán doce jěcna perla wūt jumni jěcna ã jumup be. Caan jěcna yoobó biíc perla dahjeh ã jumup be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wíhcanni táí en yabacaat oro namájeh ã jumup be.*

22 Caán tútchidih Dioíh muudíh wã en bidip yup be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pebhboó jwí Maáh Dios chah wěpni, Oveja Wũúhbat ï jumup be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioíh muú yoobát be.

23 Dios, Oveja Wũúh biíc dih ï yeh iigátjĩh caán tútchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbat ã náahcap be.*

* 21:21 Is 54.11-12 * 21:23 Is 60.19-20; Jn 8.12

24 Nihat nin baácdih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobópdih í túi jéihbipna caá.* Nihat baácdih moón í maáta caán tútchina jubínit, nin pah Diosdih í níj wēi naóhbipna caá: “Jáantjeh wíih cãacwã weemdih búdí í weñep be. Pánihna, buu meemdih jwuh wã numah wēibipna caá”, í niijbípna caá.

25 Caán tútchidih bóo jęcna pãa lajni ã jumbipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jęcnadih nemat ã wihcan níit.

26 Nihat cãacwã Diosdih nin pah í níj wēi naóhbipna caá: “Meém chah túini, chah wēpni ma jumuchah, meemdih nihat weñat caá náahap”, í niijbípna caá.*

27 Yeejépbodih caán tútchina í ub bejcan níit.* Ded yéej chãjnit, yeenitbut, caán tútchina í jéih waadcán níit. Oveja Wúúh ã bíbohni papélah tólihboó í wãtnadih daácnitjeh caán tútchina í waadbípna caá.

22

1 Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdih ã júutep be. Caan múj túi muj mac baabní,* Dios, Oveja Wúúhbut í chúudupmant noój jãáj jãóhni ã jumep be.

2 Caán tútchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jãájánap be. Caan múj jwéejdih chénat pah buwá báadhdat túutni máa nahna ã lajap be.* Caan náhna widh jummat pah quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh núonabut cãacwã í boovat pínah ã jumep be.

* 21:24 Is 60.3 * 21:26 Is 60.11 * 21:27 Is 52.1; Ez 44.9 * 22:1

Ez 47.1,12; Zac 14.8 * 22:2 Gn 2.9

³ Caán tútchiboó “Caán ã táican caá”, Dios ã niijní ã wihcan niít.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wááh biíc dih ĩ chúdat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ĩ wēibipna caá.

⁴ Queét Diosdih ĩ míc jwāáh enbipna caá.* ĩih móot júhndih ãih wūt daácnit ĩ jumbipna caá.

⁵ Caanná dápúát ã wihcah, jiiát dih ĩ náahcan niít. Jwĩ Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumachah, yeó ã yeh iigát dihbut ĩ náahcan niít.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta ĩ jumbipna caá.*

Jesucristo nin baáboó ã jwáub dei jwáwát pínah bahnijeh ã jwdhat

⁶ Túttimah, caán ángel weemdih nin pah ã niij naáwáp be páant mñtih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobópdih caá. ã niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwĩ Maáh Dios ã naáwát dih naóh yapanitdih jéihyani caá. Pánihna, caánboó buu láa ãih ángeldih ã wahap be, caandih teo wēhñitdih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wã joyóp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwáub dei bejat pínah bahnijeh ã jwdhna caá. Det nin tólihboó ã daacát dih táí jengah joí jepahnit, wēinit ĩ jumbipna caá**”, ã niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandih joinít, wã enat túttimah,

---

* 22:3 Gn 3.17 * 22:4 Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2 * 22:5 Is 60.19; Ap 21.23 * 22:5 Dn 7.18

weemdih j̄atni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat túut wā chājap yuh be.

⁹ Páant wā chājachah enna, nin pah weemdih ã niijíp be: “Páant ma chājca bojoó. Meém ma nihat pah, weembát Diosdih teo wāhni mun tigaá. Ma déewā Dios naáwát dih naóh yapanit, nihat cāacwā nin tólihdih bóo wutatdih jepahnitbat ĩ jummat pah weembát biíc yoobó Diosdih teo wāhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodih caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ã jwúb niij naáwáp be: “Ma daácni tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã jūdhduchah, caán tólih ã naáwát dih ma jweéhca bojoó.

¹¹ Caán láa wā naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh ĩ yéej chāj dáhwa naáh. Obohjeéhtih, det Dioíhwā táí chājnit, ĩ táí chāj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúb niijíp be: “**¡Ñi joyoó! Wā jwúb dei bejat pínah bahnijeh ã jūdhnā caá. Nihat cāacwādh ded pah ĩ chājatji jīb wā wāhat pínahdih ub dei bejat túut caá wā chājap. Pánihna, wāhwā, táinidih ñi chājatji jīb, yeebdih wā táí chāj bipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitjidih wā peéh chāj bipna caá.***

¹³ **Weém biíhmah jumni caá. Nihat wā chājnidih Maáh jumna, caandih wā jwúb yohat túttimah páantjeh wā jumbipna caá**”,* Jesús ã niijíp be.

---

* **22:11** Dn 12.10   * **22:12** Jer 17.10   * **22:13** Is 41.4; 44.6; 48.12; Ap 1.8,17; 2.8

14 Det quei wíhcanni yégueh ðuonít panihnit yéej chãjatdih cádahnit, ma enni tútchina ï jéih waadbípna caá. Caán tútchidih bóo báadhdát túttni máa nah quehedih ï jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí ï wēibipna caá.*

15 Obohjeéhtih, det yeejépwã, jióhnit, ï weha mána nihcannitjĩh yéej chãjnit, cáacwãdih mao yohnit, pãpnidih wēinit, yeenit yuh buca, caán tútchina ï waadcán niit.

16 **“Weém, Jesús, yeéb wĩhwãdih ã naáwát pínah niijná wĩh ángeldih wã wahap be. Weém maáh David juma, daaat cáí panihnibat wã jumna caá”,** Jesús ã niijíp be.*

17 Túini Espíritu “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesúsdih ã niijná caá. Jesúhwã ã téihya chéonih panihnibat, “Ma jwúub dei jũúwú”, ï niijná caá. Nihat nin wã daacátdih joinítbut “Ma jwúub dei jũúwú”, Jesúsdih ï niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ï babhbat pah, Jesúsdih ï jepaha naáh. Caán mah, báadhdát túttni mah ã jumna caá. Pánihna, Jesúsdih jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ãjeéh páantjeh ã jumát tútbpipna caá.*

18 Weém, Juan, nin tólihboó wã daacátdih joinítidih nin pah wã wēp naóhna caá: Det nin bohéátdih bíih bohéátjĩh wid naóhna, Diosdih ï yap yohna caá. Páant ï yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ã niiját pahjeh muntih queétdihbut ã peéh chãjbipna caá.

19 Nin tólihboó daacátdih biquína naáwátdih náahcan, ï wio yohat pah, Diosdih ï yap yohna caá. Páant ï yap yohochah enna, báadhdát túttni

* 22:14 Gn 2.9; 3.22   * 22:16 Is 11.1,10   * 22:17 Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37

máa nah quehedih jeémát túutcan, áih túini tútchinabut ã waadát túutcan níit. Caan náhdih, caán tútchidihbut nin tólihdih wã daacáp be.*

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: “Páant tigaá. Wã jwáub dei bejat pínah bahnijeh caá ã jwdhdup”, ã niijná caá.

Páant tíi ã jumuh nah. Maá Jesús, ma jwáub dei jwáwá.

²¹ Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb áihwã ñi tái jumat pínah niijná. Páant tíi ã jumuh nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan

---

* 22:19 Dt 4.2; 12.32

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2